

Αριθ. ΕΤ, 132833

ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

1876

[ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ—ΙΟΥΝΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡΑΓΚΩΝ 6.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑΛΑ
ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΣΩΝ ΑΡΙΘ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μητροπολιτη
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑΛΑ

ΑΘΗΝΗΣΙ

Γραφείον της Έστιας: Όδου Σταδίου, 6.

1876

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Πρώτος

Συνδρομή τριμηνία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 - Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ τοῦ πρώτου μηνὸς Ἰαννουαρίου καὶ εἰς αὐτὸν τριμηνίαν - Γραφεῖον τῆς Διοικήσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

18 Ἰαννουαρίου 1876

ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ

Ἐκδοθεῖσα ὑπὸ Α. Σ. Βυζαντινοῦ.

Σελήνη: 181 σελ. 17.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

Φόρος.

Ἐρ.-Τί εἶναι φόρος;

Ἀπ.-Τὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα καταβάλλουσι κατ' ἀναλογίαν οἱ πολῖται ἀνὰ πᾶν ἔτος πρὸς συντήρησιν τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, ἢτοι πρὸς πληρωμὴν τοῦ στρατοῦ καὶ τῶν ὑπαλλήλων, καὶ πρὸς κατασκευὴν ὁδῶν καὶ ἄλλων δημοσίων ἔργων.

Ἐρ.-Ἵπάρχουσι πολλὰ εἶδη φόρων;

Ἀπ.-Ἄνο. Φόρος ἔμμεσος καὶ φόρος ἔμμεσος. Ὁ πρῶτος καλεῖται οὕτω, διότι ὁ φορολογούμενος καταβάλλει αὐτὸν ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν εἰσπράκτορα ὁ δὲ ἔμμεσος φόρος, ἐπιβαρύνων τὰ ἀντικείμενα τῆς καταναλώσεως, πλαγίως καὶ ἀναλόγως τῶν δαπανῶν του γίνεται αἰσθητὸς εἰς τὸν φορολογούμενον. Τοιοῦτοι φόροι εἶναι τὰ τελωνιακὰ καὶ ταχυδρομικὰ δικαιώματα, τὰ διόδια, τὸ χαρτόσημον κτλ.

Ἐρ.-Τίς ὀρίζει τὸ ποσὸν τῶν φόρων;

Ἀπ.-Μόνη ἡ Βουλὴ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιβάλλῃ φόρους καὶ νὰ ὀρίξῃ τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποῖόν αὐτῶν.

Ἐρ.-Πῶς ὑπολογίζει ἡ Βουλὴ τὰ χρήματα ὅσα ἀναγκαιοῦσιν εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν;

Ἀπ.-Κατ' ἔτος ὑποβάλλεται ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως εἰς τὴν Βουλὴν ὁ προϋπολογισμὸς, ἢτοι πίναξ περιέχων ἐξ ἑνὸς μὲν πάσας τὰς ἀναγκαίας δαπάνας, ἐξ ἄλλου δὲ πάντας τοὺς φόρους, ἐξ ὧν πρόκειται νὰ εἰσπραχθῶσιν αἱ δαπάναι αὐταί.

Ἐρ.-Ἄλλ' ἡ Βουλὴ δύναται νὰ ὀρίσῃ πόσον φόρον θὰ πληρώσῃ ἕκαστος πολίτης;

Ἀπ.-Βεβαίως ὄχι. Αὐτὴ ψηφίζει τοὺς φόρους ἐν συνόλῳ διανεμόντων δὲ κατόπιν κατὰ νομοῦς, ἐπαρχίας καὶ δήμους εἰς ἕκαστον δὲ δήμον εἰδικοὶ ὑπάλληλοι λέγουσιν εἰς ἕνα ἕκαστον πόσα ὀφείλει νὰ πληρώσῃ.

Ἐρ.-Ἡ Βουλὴ ψηφίζει πάντας ἀνεξαιρέτως τοὺς φόρους;

Ἀπ.-Ὅχι. Ἵπάρχουσι καὶ οἱ δημοτικοὶ φόροι, δι' ὧν θεωρεῖται τὰς ἀνάγκας αὐτῶν οἱ

δῆμοι οὗτοι δὲ ψηφίζονται ὑπὸ τῶν δημοτικῶν συμβουλίων.

Ἐρ.-Τί φρονεῖς περὶ ἐκείνων, οἵτινες προσπαθοῦσι νὰ ἀποφύγῃ τὴν φορολογίαν, ἔξαπατῶντες τοὺς εἰσπράκτορας καὶ τοὺς τελωνιακοὺς ὑπαλλήλους;

Ἀπ.-Εἶναι κακοὶ πολῖται, καθὼ ἐξαναγκάζοντες συμπατριώτας των, πολλὰκις πενεστέρους αὐτῶν, εἰς διπλὰς θυσίας. Ἡ πράξις αὕτη εἶναι ὄντως αἰσχρὰ καὶ οὐδαμῶς διαφέρουσα κλοπῆς. Εἶναι ἀξία τῆς περιφρονήσεως τῶν πολιτῶν καὶ τῆς ἀμειλικτου καταδιώξεως τῆς δικαιοσύνης.

Ἐπιτελεῖται.

ΠΩΣ ΤΡΕΦΟΜΕΘΑ

Σελήνη: 181 σελ. 18.

ΕΠΙΤΟΛΗ ΤΡΙΤΗ

Ἡ γλῶσσα.

Εὐρῆκες τὸν θυρωρὸν τοῦ στόματός σου; Ἄν τὸ πιστεύω. Ἄς σοῦ τὸν εἶπω λοιπὸν ἐγώ.

Ὁ θυρωρὸς, ὅστις φυλάττει τὸ στόμα, εἶνε ἡ γέφυρα. Συμφώνως δὲ πρὸς τὰς πληροφροῦς αὐτοῦ, ὑποδεχόμεθα μὲν καὶ θεωρούμεν φιλοφρόνως μὲ τὴν γλῶσσαν καὶ μὲ τὰ χεῖλη τὰ καλὰ φαγώσιμα πράγματα, πύομεν δὲ ἀμέσως καὶ βίπτομεν ἔξω τῆς θύρας τὰ κακὰ καὶ τὰ δυσάρεστα.

Ἦδυνάμην, ἂν ἤθελα, νὰ κακολογήσω ἀρκετὰ τὸν θυρωρὸν αὐτὸν, πρὸς μεγάλην δυσἀρεσκίαν μερικῶν λαϊμάργων κορασιῶν, τὰ ὁποῖα γνωρίζω. Προτιμῶ ὅμως νὰ τὸν ἐπαινέσω πρότερον, καὶ νὰ τὸν ἐπιχρίνω μετὰ ταῦτα.

Εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν ἱστορίαν, τὴν ὁποῖαν μέλλω νὰ σοῦ διηγηθῶ, ἐν πράγματι κυρίως δὲν πρέπει νὰ λησμονήσῃς. Ὅτι δηλαδὴ ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα, περὶ τῶν ὁποίων θέλω σοῦ λαλήσει, διεσκευάσθησαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐπιτηδες, διὰ νὰ τοποθετηθῇ ἐντὸς αὐτῶν ἡ ὑπαρξίς μας, ὅπως ἡ φιλόστοργος μήτηρ διασκευάζει τὴν κοιτίδα, διὰ νὰ τοποθετήσῃ ἐντὸς αὐτῆς τὸ βρέφος τῆς. Ὅλ' αὐτὰ λοιπὸν πρέπει νὰ τὰ θεωρῶμεν ὡς δῶρα τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ μὴ τὰ κακολογῶμεν, ἐκ σεβασμοῦ τοῦλάχιστον πρὸς τὸν δωρητὴν.

Ἐκτὸς δὲ τούτου δυνάμει ἀπλούστατα νὰ

πεισθώμεν περὶ τῆς ὠφελείας καὶ τῆς σκοπιμότητος ἐκάστου τῶν δώρων αὐτῶν, ἔταν μόνον συλλογισθώμεν τί ἂν ἐγίνετο, ἂν δὲν τὰ εἰρηχόμεν.

Ἐπόθεσε διὰ μίαν στιγμὴν, ὅτι στερεῖσαι τὴν αἰσθησὶν τῆς γεύσεως, καὶ ὅτι ἐν τεμάχιον γλυκύσματος ἐντὸς τοῦ στόματός σου σοῦ προξενεῖ τὴν αὐτὴν ἐντύπωσιν ὡς νὰ τὸ ἐκράτεις εἰς τὴν χεῖρά σου.

Δὲν θὰ ἔκαμνες ποτὲ, εἶμαι βέβαιος, αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν μόνη σου, διότι ποτὲ παιδίον δὲν θὰ φαντασθῆ, ὅτι εἶνε δυνατὸν τὰ πράγματα νὰ ἦσαν ἀλλέως ἢ ὅπως τὰ ἔκαμνε ὁ Θεός. Καὶ τὰ παιδιά ἔχουν ὡς πρὸς τοῦτο περισσότερο δίκαιον παρά οἱ φιλόσοφοι. Ἀλλὰ, τέλος πάντων, ἂς ὑποθέσωμεν ὅπως δῆποτε.

Τί θὰ συμβῆ;

Θὰ φάγῃς πολλάκις γλύκυσμα παλαιὸν, ξηρὸν, χαλασμένον, χωρὶς νὰ τὸ διακρίνης, καὶ θὰ ὑποθέσῃς, ὅτι εἶνε νοπὸν καὶ νοστιμώτατον. Σημείωσαι δὲ, ὅτι τὸ χαλασμένον καὶ ξηρὸν γλύκυσμα εἶνε τροφή πολὺ βλαβερὰ, ἥτις δύναται καὶ νὰ σὲ φαρμακεύσῃ, ἂν φάγῃς πολὺ. Σοῦ ἀναφέρω δὲ αὐτὸ μόνον τὸ παράδειγμα μεταξὺ χιλίων.

Μολοντί δὲν γνωρίζεις ἀκόμη ἄλλα φαγώσιμα, εἰμὴ μόνον ὅσα ἐξέρχονται ἔτοιμα ἀπὸ τὰ ἐργαστήρια ἢ ἀπὸ τὰ μαγειρεῖον τῆς μητρὸς σου, ἐννοεῖς ὅμως ὅτι ὑπάρχουν πολλά, ἀπὸ τὰ ὅποια πρέπει νὰ φυλαττώμεθα, διότι θὰ ἔβλαπτον πολὺ τὸν στόμαχόν μας. Θὰ ἦτο δὲ δύσκολον νὰ τὰ διακρίνωμεν καὶ νὰ φυλαχθώμεν, ἂν ἡ γεῦσις δὲν μᾶς εἰδοποιεῖ.

Καὶ εἶνε ἀληθῶς θαυμάσιον, ὅτι ὅσα πράγματα δὲν εἶνε προωρισμένα νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τροφήν, πάντοτε σχεδὸν προδίδονται διὰ τῆς κακῆς τῶν γεύσεως, ὅταν εἰσέρχωνται εἰς τὸ στόμα. Εἶνε ἀληθές, ὅτι τὰ λατρικὰ εἶνε δυσάρεστα εἰς τὴν γεῦσιν, καὶ ὅμως πρέπει νὰ τὰ καταπιῶμεν. Ἀλλὰ τὰ λατρικὰ δυνάμεθα νὰ τὰ παρομοιάσωμεν μὲ τοὺς καπνοδοχοκαθαριστάς, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ θυρωρὸς ἐπιτρέπει ἅπαξ τοῦ ἔτους τὴν εἴσοδον τῆς οἰκίας, διότι δὲν εἶνε μὲν εὐμαρφοί, οὔτε κομψοί, οὔτε καθάριοι, εἶνε ὅμως χρήσιμοι καὶ ἀναγκαῖοι. Τοιοῦτοτρόπος εἶνε ἀνάγκη ν' ἀφίνωμεν ἐνίοτε καὶ εἰς τὰ λατρικὰ ἐλευθέρην τὴν εἴσοδον, διότι εἶνε μὲν ἀσχημα, ἀλλὰ πρέπει νὰ καθαρῶσιν τὴν καπνοδόχην. Ἡ γεῦσις ὅμως δὲν ἀπατᾶται ὡς πρὸς αὐτὰ, διότι ἀληθῶς τὰ λατρικὰ δὲν εἶνε προωρισμένα εἰς τροφήν, καὶ πολὺ γρήγορα δύναται τις νὰ τὸ ἐνοήσῃ, ἂν ἀποφασίσῃ νὰ κάμῃ τὸ πρᾶγευμά του, τὸ γεῦμά του καὶ τὸ δεῖπνόν του μὲ λατρικὰ.

Σὲ εἶπα πρὸ μικροῦ, ὅτι πάντοτε σχεδὸν τὰ κακὰ καὶ μὴ ὠρεπτικὰ φαγώσιμα πράγματα προδίδονται διὰ τῆς γεύσεως· εἶπα δὲ τὸ σχεδὸν ἐκεῖνο δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες ἐπε-

νοήσαμεν χίλια τεχνάσματα, διὰ νὰ ἀπατῶμεν τοὺς φυσικοὺς μας φύλακας, καὶ κρύπτομεν πολλάκις εἰς τὴν σάκχαριν τὸ δηλητήριον, καθὼς παραδείγματος χάριν εἰς τὰ πράσινα ἐκείνα καὶ κυανὰ σακχαρωτὰ, τὰ ὅποια ἀποστρέφομαι ἀπὸ τὴν παιδικὴν μου ἡλικίαν, διότι ἐφαρμάκωσαν ἕνα μικρὸν μου φίλον, τὸν ὅποιον ἠγάπων πολὺ. Αὐτὰ, βλέπεις, διαβαίνουν ἀναιδῶς ἐνώπιον τοῦ θυρωροῦ, καὶ τὸν ἀπατῶσι, διότι ἡ σάκχαρις κρύπτει τὸν κακοποιὸν ὀπισθὲν τῆς.

Ἐπειτα δὲ, δὲν εἰμὴν πάντοτε καὶ φρόνιμοι, καὶ καταπινομεν πολλάκις γρήγορα γρήγορα, χωρὶς νὰ δίσωμεν καιρὸν εἰς τὸν θυρωρὸν μας νὰ ἐξετάσῃ τί τρώγομεν. Τοιοῦτοτρόπος καὶ ὁ κλέπτης εἰσέρχεται εἰς τὴν οἰκίαν, χωρὶς κανεὶς νὰ τὸν ἐνοήσῃ.

Τὰ ζῶα ὅμως ἔχουν ὡς πρὸς τοῦτο πολὺ περισσότερον πνεῦμα ἀπὸ ἡμᾶς.

Κύτταξε τὴν γαλῆν σου, ὅταν τῆς ῥίπτῃς τίποτε τὸ ὅποιον δὲν γνωρίζεις, μὲ πόσῃ προσοχῇ προβάλλει ἡσυχὰ ἡσυχὰ τὸ ῥύγχος τῆς, διὰ νὰ λάβῃ καιρὸν νὰ σκεφθῆ. Ἐπειτα ἐγγίζει ἐλαφρὰ μὲ τὸ ἄκρον τῆς γλώσσης τὸ ἀγνωστον πρᾶγμα, ἅπαξ, δὶς, τρίς, πολλάκις· καὶ ἀφοῦ ἡ λεπτὴ ἐκείνη ἄκρα τῆς γλώσσης τῆς λάβῃ τὰς ἀναγκαῖας πληροφορίας, τότε μὲν ἀποφασίζει νὰ φάγῃ καὶ νὰ καταπίῃ. Ἄν δὲ τὸ πρᾶγμα τῆς φανῆ κάπως ὑποπτον, τετέλεται! παρακάλεσε τὴν ἕσον θέλησ, ἡ γαλῆ σου ὡς σοῦ στρέψῃ τὰ νῦτα.

Πόσον καλὸν ὡς ἦτο, ἂν πύλλα μικρὰ παιδία ἐμιμοῦντο ὡς πρὸς τοῦτο τὴν γαλῆν! Ἀλλ' ἂς ἀφήσωμεν αὐτὸ τὸ θέμα, διὰ νὰ μὴ δυσαρεστήσωμεν κανένα.

Βλέπεις λοιπὸν ἐκ τῶν ἀνωτέρω, πόσον ὠφελίμον πρᾶγμα εἶνε ἡ γεῦσις. Ἔχει ὅμως καὶ τὴν εὐάρεστον ὄψιν τῆς, ἡ ὅποια εἶνε ἐπίσης ἀξία λόγου.

Φαντάζεσαι, πόσον ὀχληρὴν πρᾶγμα ὡς ἦτο νὰ τρώγομεν, ἂν δὲν ἤσθαι νόμιμα καμμίαν εὐχαρίστησιν τρώγοντες; Πόσον ὀλίγην ὡς εἶχεν ὁ ἀνθρώπος διαθέσιν νὰ διακόπτῃ τὰς ἀσχολίας του καὶ τὴν ἐργασίαν του, διὰ νὰ ἀνοιγοκλείσῃ ἐπὶ τινὰς στιγμὰς τὰς σιαγόνας καὶ νὰ συγκρούσῃ τοὺς δόντας του, ἂν ἡ ἐργασία αὐτῆ, ἡ ἔχι βέβαια πολὺ διασκεδαστικὴ, δὲν εἶχε καὶ τινὰ εὐχαρίστησιν! Οἱ ἀνθρώποι, οἵτινες δὲν τρέφονται ἔλοι περίφημα, ὡς ἐτρέφοντο ἀναμφισβότως ἀκόμη χειρότερα, ἂν δὲν εἶχον τὴν μικρὰν αὐτὴν ἀμοιβήν.

—Ἀμοιβὴν! ὡς ἀνακράξῃς βεβαίως, καὶ σοῦ φαίνεται παράδοξον, ὅτι χρειάζεται ἀμοιβὴν ὁ ἀνθρώπος διὰ νὰ φάγῃ. Καὶ ὅμως εἶνε ἀληθῆς. Πᾶν καθήκον, τὸ ὅποιον ἐπέβαλεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν ἀνθρώπον, τὸ συνέθεσε καὶ μὲ μίαν ἀπόλαυσιν, ἥτις τὸν ἀνταμειβεῖ διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος.

Πολλά πράγματα ἠδυνάμην νὰ σὲ εἶπω περὶ αὐτοῦ τοῦ ἀντικειμένου, ἂν ἦσο μεγαλειότερα. Ἐπειδὴ ὅμως εἶσαι μικρὰ ἀκόμη, ὡς περιορισθῶ εἰς ἕν καὶ μόνον παράδειγμα.

Ὅταν ἡ μήτηρ ὑποθέτῃ ὅτι ἡ μικρὰ τῆς κόρη δὲν ἔχει μόνη τῆς τὴν φρόνησιν νὰ κάμῃ ὅ,τι πρέπει, νὰ ἀναγνώσῃ παραδείγματος χάριν, νὰ ῥάψῃ κτλ., σοφίζεται ἀνταμοιβῆς, καὶ τῆς δίδει ἐν παιγνιδάκι, ἐν σακχαρωτῶν, ἀφοῦ κάμῃ τὴν ἐργασίαν τῆς. Τοιοῦτοτρόπος καὶ ὁ Θεὸς δὲν εἶχε πεποίησιν, ὅτι ὁ ἀνθρώπος ὡς ἐφρόντιζε μόνος του περὶ τῆς ἐκπλήρωσεως τῶν ἀναγκῶν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, καὶ διὰ τοῦτο ὀπισθεν ἐκάστης ἀνάγκης καὶ παντὸς καθήκοντος ἔθεσε μίαν ἀμοιβήν, ὥστε ὁ ἀνθρώπος, ἐκπληρῶν τὸ καθήκον, νὰ εὐρίσκῃ τὴν ἀμοιβήν.

Δὲν ὑποθέτεις ἴσως, ὅτι τὸ πρᾶγμα αὐτὸ, τὸ ὅποιον σοῦ ἐξηγῶ τόσον ἡσυχὰ μὲ παιδικὰς παρομοιώσεις, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς φοβερὰς φιλονεικίας μεταξὺ τῶν σοφῶν, καὶ ἐξακολουθεῖ ἀκόμη νὰ φιλονεικῆται. Ἄν κατόπιν, ὅταν μετὰ γαλῶσης, ἀκούσης τίποτε περὶ αὐτῶν τῶν συζητήσεων, ἐνθυμήσου ὅτι σὲ εἶπα, καὶ μὴ λησμονῆς, ὅτι ἡ μικρὰ αὐτὴ εὐχαρίστησις, τὴν ὅποιαν ἔχομεν εἰς τὴν γλώσσάν μας καὶ εἰς τὰ περίχωρα, εἶνε μιὰ ἀμοιβή, ἐν παιγνιδάκι, τὸ ὅποιον ὅμως μᾶς ἔδωκεν ὁ Θεός, καὶ τὸ ὅποιον ἐπομένως πρέπει νὰ μεταχειρίζομεθα μὲ πολλὴν περίσκεψιν καὶ σέβας.

Ἡ μικρὰ κόρη, εἰς τὴν ὅποιαν ἡ μήτηρ τῆς ἔδωκεν ἐν παιγνιδίον, δὲν θὰ τὸ θρασυῖ βέβαια οὔτε θὰ τὸ ῥίψῃ εἰς καμμίαν γωνίαν. Θὰ παίξῃ μὲ αὐτὸ—ἂν ἦνε φρόνιμος, ἐννοεῖται—ὅσον πρέπει καὶ ὅταν πρέπει, καὶ ὡς εὐχαριστήσῃ ἐνδομύχως τὴν μητέρα τῆς.

Τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ κάμῃ καὶ ὁ ἀνθρώπος μὲ τὰ παιγνιδία, περὶ τῶν ὁποίων ὀμιλοῦμεν.

Ἐπίσης δὲ ἡ μικρὰ κόρη δὲν θὰ ἐξοδεύσῃ ὄλην τῆς τὴν ἡμέραν μὲ τὸ παιγνιδίον, τὸ ὅποιον ἔλαβεν, οὔτε θὰ λησμονῆσῃ ἕλας τῆς τὰς ἄλλας ἐργασίας χάριν αὐτοῦ, καὶ ὡς τὸ ἀφήσῃ εὐθύς, ἅμα ἡ μήτηρ τῆς τὴν φωνάζῃ.

Τὸ αὐτὸ ἔπρεπε νὰ κάμῃ καὶ ὁ ἀνθρώπος μὲ τὰ παιγνιδία του· δυστυχῶς ὅμως δὲν τὸ κάμνει πάντοτε, καὶ διὰ τοῦτο ἀκούει πολλάκις τὸσας κατηγορίας. Αἱ μικραὶ κόραι ἐπίσης δὲν τὸ κάμνουν πάντοτε, καὶ δι' αὐτὸ ὑπάρχει ἡ ἀσχημος ἐκείνη λέξις: *λαιμαργία*, δι' αὐτὸ ὑπάρχουν ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν καὶ τιμωρίαι.

Ἄν οἱ ἀνθρώποι, ἅσοι ἔρχονται νὰ ἐπισκεφθῶσι τὴν μητέρα σου, ἀντὶ νὰ ἀναδοῦν εἰς τὴν οἰκίαν, μείνουν κάτω εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ θυρωροῦ καὶ ἀρχίσουν ὀμιλίας μαζύ του, νομίζεις ὅτι θὰ εὐχαριστήσῃ πολὺ ἡ μήτηρ σου ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψίν των; Διόλου, βεβαίως. Καὶ ὅμως αὐτὸ ἀπαράλλακτα κάμνουν τὰ κοράσια, τὰ ὅποια, ἐνθ' τρώγον, ἀσχολοῦνται μόνον μὲ

τὸν θυρωρὸν. Εἶνε ἀλήθεια, ὅτι ὁ θυρωρὸς αὐτὸς εἶνε πολὺ εὐμαρφός, διηγείται ὠραίατα πρᾶγματα, καὶ μένει τις τοιοῦτοτρόπος ὥρας ὀλοκλήρους πλησίον του, λησμονῶν ἐντελῶς τὸν οἰκοδεσπότην· τοῦ δίδει σακχαρωτὰ καὶ πάλιν σακχαρωτὰ, γλυκύσματα καὶ πάλιν γλυκύσματα, τὰ ὅποια εὐχαριστοῦν μὲν πολὺ τὸν θυρωρὸν, εἶνε ὅμως ἐντελῶς ἀχρηστοὶ εἰς τὸν οἰκοδεσπότην. Τί δὲ συμβαίνει κατόπιν; Ὁ οἰκοδεσπότης θυμῶνι ἐνίοτε. Ὁ κύριος στόμαχος βαρύνεται τέλος πάντων τὰς ἐπισκέψεις, αἵτινες γίνονται εἰς τὸν θυρωρὸν του, σημαίνει τὸν κώδιον, ἀναστατώνει τὴν οἰκίαν, καὶ τιμωρεῖ τὸν ἀδιάκριτον καὶ φλύαρον θυρωρὸν.

Τότε ἡ μικρὰ λαιμαργὸς κόρη ἀσθενεῖ, δὲν ἔχει ὄρεξιν νὰ φάγῃ τίποτε, καὶ αἰσθάνεται τὸ στόμα τῆς μικρὸν καὶ ἄνοστον. Ἡ δὲ μήτηρ δὲν δίδει πλέον παιγνιδία.

Θὰ ὀμολογήσῃς τώρα, πιστεύω, ὅτι δίκαιον ἦτο νὰ ἀσχοληθώμεν ὀλίγον εἰς αὐτὸν τὸν θυρωρὸν, ἀφοῦ μάλιστα τόσον πολὺ σοῦ ἀρέσκει καὶ τόσον πολὺ τὸν περιποιεῖσαι. Μὴ λησμονῆσης ὅμως, ὅτι ὁ θυρωρὸς εἶνε πάντοτε θυρωρὸς καὶ ἔχι οἰκοδεσπότης, καὶ μὴ τοῦ ἀποδίδῃς ἐπομένως περισσότεραν σπουδαιότητα, ἀφ' ὅσον πραγματικῶς ἔχει.

Τώρα δὲ, ἀφοῦ ἐκάμαμεν τὴν γνωριμίαν του, ὡς τὸν ἀποχαιρετήσωμεν, καὶ εἰς τὴν προσεχῆ ἐπιστολήν ὡς σοῦ παρουσιάσω τοὺς συναδέλφους αὐτοῦ, οἵτινες κάθονται εἰς τὸν προθάλαμον, ἀπὸ τὸ ἕν καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τῆς θύρας, διὰ νὰ εὐπρεπίσουν τοὺς εἰσπερχομένους· ὡς γνωρίζῃς δὲ πρόσωπα χρησιμώτατα, τῶν ὁποίων ἡ ἱστορία εἶνε ἐπίσης πολὺ περιέργως.

Οἱ κύριοι αὐτοὶ ὀνομάζονται *ὀδόντες*.

Ἐκεῖνοι συνέχισαν.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΧΟΣ.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

Ο ΝΙΚΑΙΑΣ ΒΗΣΣΑΡΙΩΝ

«Ὅταν διψᾷ ἡ αὐλή σου, ἔξω νερὸν μὴ δίδῃς,» λέγει παρ' ἡμῶν δημόδης παροιμία, τῆς ὁποίας ὅμως πολλάκις δὲν ἠκολουθήσαμεν τὸ παράγγελμα. Ἰδίως ἐν τῇ ἸΕ' ἑκατονταετηρίδι, ἔλοι σχεδὸν οἱ ἐπιφανέστατοι λόγιοι ἡμῶν ἄνδρες, ἀποδημήσαντες εἰς τὴν Ἰταλίαν, συναπεκόμισαν εἰς αὐτὴν τὴν θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν σοφίαν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, καὶ συνετέλεσαν οὕτω πολὺ εἰς τὴν διανοητικὴν καὶ ἠθικὴν διάπλασιν τῆς δυτικῆς Εὐρώπης. Συγχρόνως δ' ἀπήλθον εἰς τὴν Ἑσπερίαν καὶ πλεῖστοι ὅσοι τῶν πολιτικῶν ἡμῶν ἀνδρῶν, οἵτινες οὐ μικρὰς ὑπηρεσίας προσήνεγκον εἰς τὴν Ἑνετίαν καὶ τὰς ἄλλας Ἰταλικὰς πολιτείας.

Ἀλλ' ἐνθ' οἱ Ἑλλήνες οὗτοι ἐπεδαψίλευον ταιαύτας εὐεργεσίας εἰς τοὺς ξένους, ἐγκατέ-

λειπον τὰ σχολεία τῆς ἰδίας πατρίδος ἀνευ διδασκάλων, τὰ δὲ ἐκκλησιαστικά καὶ πολιτικά αὐτῆς πράγματα ἀνευ πεπαιδευμένων καὶ ἐμπειρῶν λειτουργῶν. Ἐννοεῖται ὅτι, διὰ τὴν ἐρήμωσιν καὶ τὴν καταστροφὴν τὴν ὁποίαν συνεπήγαγον τότε οἱ ἀδιάκοποι πόλεμοι καὶ ἡ κακὴ διοίκησις τῶν Τούρκων, ἀπέβη ἀδύνατον νὰ μορφωθῶσι νέοι διδάσκαλοι καὶ νὰ ἰδρυθῶσι νέα σχολεία· ἐκ τούτου δὲ βαθυτάτη ἀπαιδευσία ἐπεκράτησεν ἐν τῷ ἔθνει ἡμῶν ἐπὶ δύο ἑκατονταετηρίδας.

Ἄλλ' ἐπάθομεν καὶ ἄλλο κακόν. Οἱ Τούρκοι δὲν εἶχον τὴν ἀναγκαίαν διοικητικὴν ἐμπειρίαν ἵνα κυβερνήσωσι τὸ μέγα κράτος τοῦ ὁποῦ ἐγένοντο κύριοι διὰ τῆς σπάθης· καὶ οὐδὲ τὴν ἀπαιτουμένην διπλωματικὴν δεξιότητα ἵνα διαπραγματεύωνται πρὸς τὰς ξένους δυνάμεις. Ὅθεν ἐξ ἀρχῆς ἐπεζήτησαν τὴν συνδρομὴν τῶν Ἑλλήνων, ἰδίως περὶ τὴν οἰκονομικὴν διαχείρισιν καὶ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐξωτερικῶν σχέσεων. Ἄν εἶχομεν νὰ τοὺς δώσωμεν ἀνδρῶν ἱκανοὺς, ἂν τὰ κυριώτατα τοῦ κράτους πράγματα περιήρχοντο οὕτως εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων, εἶναι πρόδηλον ὅσον ἤθελεν ἐκ τούτου βελτιωθῆ ἡ τύχη τοῦ ἔθνους. Ἄλλ' οἱ ἱκανοὶ ἀνδρῶν ἐφυγον, οἱ δὲ ὑπὸ τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως κληθέντες εἰς τὰ πράγματα ἀνεδείχθησαν τοσοῦτον ἀμαθεῖς καὶ ἀνεπιτήδευτοι, ὥστε μετ' οὐ πολὺ εὐχερῶς ὑπεσκελεσθησαν ὑπὸ τῶν συρρευσάντων εἰς Κωνσταντινούπολιν πολυαριθμῶν ξένων τυχοδιωκτῶν, Πολωνῶν, Βαυαρῶν, Οὐγγῶν, Γερμανῶν καὶ ἄλλων. Μόλις δὲ ἐν τῇ 12' ἑκατονταετηρίδι, ὅτε ἀνεξοπωράθη αὐθις ἡ παιδεία ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς χώραις, καταρτίθη ἡ ἀνακτῆσιν οἱ ἡμέτεροι, ἐν μέρει τοῦλάχιστον, τὸ μέγα παρά τῆς κυβερνήσεως ἀξίωμα ὑπερ ἐπὶ μακρὸν χρόνον εἶχον ἀπολέσει. Καὶ ἀνάλογόν τι συνέβη εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἡμῶν, ἥτις ἐπὶ δύο ὡσαύτως ἑκατονταετηρίδας ὑπέστη πολλὰς ζημίας καὶ ἀτιμίας διὰ τὴν ἀμάθειαν τῶν πλείστων αὐτῆς λειτουργῶν.

Ἄλλ' ἐνῶ τοσοῦτων δεινῶν πρόξενοι ἐγένοντο εἰς τὴν ἰδίαν πατρίδα οἱ τότε ἀποδημήσαντες Ἑλληνες, μήπως ὑπῆρξαν αὐτοὶ εὐτυχῆς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ; Τινὲς νυπόρησαν τῶντι καὶ ἐτιμήθησαν πολλοὶ ὅμως περιήλθον εἰς ἐνδοικὴν ἐσχάτην καὶ ἄπαντες ἀπέβηλον μὲν τὴν ἐθνότητα καὶ τὸ πάτριον δόγμα, ἐφ' ὅσον δὲ ἐσωζον ἐτι ἰκμάδα τινὰ Ἑλληνισμοῦ, πολλὰς εὐρέθησαν εἰς θέσιν νὰ στενάζωσι καὶ νὰ ἐπαναλάβωσιν ὅ,τι ἔλεγον ἀρχαίως τις ἀπόδημος Ἑλληνας, ὁ Μεγαρεὺς Θεόγνης·

ἄλλ' οὕτως μοι τέρψις ἐπὶ φρένας ἤλθεν ἐκείνων·
οὕτως οὐδὲν ἄρ' ἦν φίλτερον ἄλλο πάτριον.

Ἴνα πεισθῶμεν περὶ τούτου, ἀρκεῖ νὰ παρακολουθήσωμεν τὰς περιπετείας τῆς ἐν τῇ ξενί-

τάς ζωῆς ἀνδρὸς Ἑλλήνος, ὅστις δύναται νὰ λογισθῆ ὡς ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους ὁμογενεῖς δοξασθεὶς αὐτόθι καὶ εὐδαιμονήσας.

Ὁ Βησσαρίων ἐγεννήθη εἰς Τραπεζοῦντα, περὶ τὰ τέλη τῆς 14' ἑκατονταετηρίδος. Συμπληρώσας δὲ τὰς σπουδὰς αὐτοῦ ἐν Σπάρτῃ, ὅπου ἤκμαζε τότε ἐπὶ σοφίᾳ πράγματι καὶ λόγων ὁ Γεώργιος Γεμιστός ἢ Πλήθων, προχειρίσθη κατόπιν ἀρχιεπίσκοπος Νικαίας, καὶ ὡς τοιοῦτος κατελέγη εἰς τὴν λαμπρὰν ἐκείνην χορείαν τῶν κληρικῶν καὶ πολιτικῶν ἀνδρῶν, οἵτινες ἀπήλθον περὶ τὰ τέλη τοῦ 1437 μετὰ τοῦ βασιλέως Ἰωάννου Παλαιολόγου εἰς Ἰταλίαν ἵνα ἀποπειραθῶσιν αὐθις τὴν ἑνωσιν τῶν ἐκκλησιῶν. Ἐν τῇ ἐπὶ τούτῳ συγκροτηθεῖσιν συνόδῳ, κατ' ἀρχὰς ἐν Φεβρουάριῳ καὶ ἔπειτα ἐν Φλωρεντίᾳ, ὁ Βησσαρίων συνετέλεσεν ὡς οὐδεὶς ἄλλος εἰς τὸν γενόμενον συμβιβασμὸν, καθ' ὃν ὅμοις ἡ ἡμετέρα ἐκκλησία ἐύσιασεν ἄπαν τὸ ἀξίωμα αὐτῆς. Οὐδὲ θέλομεν κατακρίνει τὸν ἄνδρα ἀπολύτως διὰ τοῦτο, καθότι εἰς τὴν θυσίαν ταύτην συνήνεσαν προθύμως οἱ πλείστοι ἐκκλησιαστικοὶ καὶ πολιτικοὶ ἡμῶν ἀρχόντες, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι αὐτῆς ἠθέλομεν λάβει ἐπικυοῦσαν ἱκανὴν νὰ ἀπαλλάξῃ ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἐπικειμένης τουρκικῆς κυριαρχίας. Ἄλλ' ὅταν μετ' οὐ πολὺ αἰ μὲν περὶ ἀποχώσεως συνδρομῆς ὑποσχέσεις δὲν ἐτηρήθησαν, ἡ δὲ κοινὴ τῆς Ἀνατολῆς συνειδήσις ἐξηγέρθη κατὰ τοῦ ὑπογραφέντος ἐν Φλωρεντίᾳ ἔρου, καὶ πάντες σχεδὸν οἱ Ἑλληνες ἀπεκήρυξαν εὐλόγως τὰ γενόμενα, ὁ Βησσαρίων ὑπῆρξεν ἐκ τῶν ὀλίγων ὅσοι ἐνέμειναν πιστοὶ εἰς τὴν δυτικὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπιστρέψας εἰς τὴν Ἰταλίαν διήγαγεν αὐτόθι τὸ λοιπὸν τῆς ζωῆς.

Ἡ δυτικὴ ἐκκλησία ἐπεδαψίλευσεν εἰς τὸν αὐτόμολον τοῦτον μέγιστα εὐνοίας δείγματα. Ὁ Βησσαρίων, ἀφοῦ ἔλαβε παρὰ τῶν παπῶν Εὐγενίου Δ' καὶ Νικολάου Ε' πολλὰ ἐκκλησιαστικά ἀξιώματα καὶ ὠφελήματα, ἀνεδείχθη ἐπὶ τέλους προϊστάμενος τοῦ ἱεροῦ συνεδρίου τῶν καρδινάλιων. Πλὴν τούτων, διετέλεσε τετρακίς ἀντιπρόσωπος τοῦ πάπα εἰς Βοηονίαν, εἰς Γερμανίαν, εἰς Ἑνετίαν καὶ, τῷ 1472, εἰς Γαλλίαν. Ὅτε δὲ ἐπανερχόμενος ἐκ τῆς τελευταίας ταύτης πρεσβείας, περὶ τὰ τέλη τοῦ 1472, ἀπεβίωσεν εἰς Ῥαμέναν, ὁ νεκρὸς αὐτοῦ, μετακομισθεὶς εἰς Ῥώμην, ἐκηδεύθη αὐτόθι πανηγυρικῶς, ἐπὶ παρουσίᾳ, πρᾶγμα ἀνήκουστον, τοῦ ἄκρου ἀρχιερέως, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. Εἶχε δὲ τοσοῦτον εὐπορήσει, ὥστε τὸ ἐν Ῥώμῃ κατάλυμά του ὁμοίως πρὸς αὐτὴν φιλοσόφου ἡγεμόνος· καὶ ἐκτῆσατο βιβλιοθήκην ἥτις, τιμωμένη τότε 30,000 χρυσῶν σκουδῶν (τὴν σήμερον τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἤθελεν ἀντιστοιχεῖ πρὸς ἑκατομμύριον δραχμῶν καὶ ἐτι πλεόν), ἐκκληροδοτήθη ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν Ἑνετίαν.

Ὁ Βησσαρίων λοιπὸν ἤξιώθη ἐν τῇ ξενίτει ἐλῶν τῶν τιμῶν καὶ τῶν ἀπολαύσεων ὅσας δύνανται νὰ πούσῃ ὁ ἄνθρωπος ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ· ἄλλ' ἐν τῷ μέσῳ τῆς φαινομένης ταύτης εὐδαιμονίας ὁπόσας πικρίας δὲν ἐπατίσθη! Ἡ κυριώτατη φιλοτιμία του ἦτο νὰ ἀποδείξῃ ὅτι εἰς μάτην δὲν ἀπεσκήρτησεν ἀπὸ τῶν κόλπων τοῦ πατρός ὁρησκέυματος· καὶ κατὰ τὰ τελευταῖα 25 τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἔτη δὲν ἐπαυσεν ἀγωνιζόμενος νὰ συγκροτήσῃ εὐρωπαϊκὴν κατὰ τῶν Τούρκων συμμάχίαν, περιτρέχων ἐπὶ τούτῳ Ἰταλίαν, Γερμανίαν, Γαλλίαν, καὶ ἐνεργῶν, καὶ δημηγορῶν, καὶ ἱκετεύων, καὶ δακρυβρόων· ἄλλ' εἰς μάτην ἠγωνίσθη. Πολλὰκις ἤλπισεν ὅτι εἶναι εἰς τὴν στιγμήν του νὰ περιβληθῆ καὶ αὐτὴν τὴν τιάραν τοῦ ἄκρου ἀρχιερέως, ἀλλ' αἰετοπε ἀπέτυχεν, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι Ἑλληνας ὢν καὶ πρὸ ὀλίγου χρόνου σχισματικὸς, ἤθελεν εἶναι ἀπρεπέστατον νὰ κατασταθῆ κεφαλὴ τοῦ καθολικοῦ κόσμου. Ἐντούτοις τί δὲν ἐπραξεν ἵνα ἀποδείξῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους αὐτοῦ; ὅτι ἐντελῶς ἐξελατινίσθη καὶ ὅτι μόνον σωτηρίαν τοῦ γένους του ἐνόμιζε τὸ νὰ ἀποβάλῃ πᾶσαν τὴν ἀρχαίαν ἐθνικὴν αὐτοῦ ιδιότητα καὶ πᾶν αἰσθημὰ ἑλληνισμοῦ! Τῷ 1465 δὲν ἐδίστασε νὰ γράψῃ τὴν ἀκόλουθον ἐξευτελιστικὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν παιδαγωγὸν τῶν τέκνων τοῦ δεσπότη Θεωμ. τοῦ Παλαιολόγου, εἰς Ἀγκῶνα καταφυγόντα τότε μετὰ τῶν νέων ἐκείνων. «Ἦναι γὰρ χρεῖα, ἔλεγε, νὰ ζῶσι τὰ παιδιά λατινικῶς, νὰ ζοῦν φράγκικα παντελῶς, ἤγουν νὰ ἀκολουθῶσι τὴν ἐκκλησίαν κατὰ πάντα ὡς ἂν Λατίνοι, καὶ οὐχὶ ἄλλως, νὰ ἐνδύωνται λατινικῶς, νὰ μάθουν νὰ γονατίζουσι τοὺς ὑπερέχοντας, καὶ πᾶσαν, καὶ καρδιναλίους, καὶ τοὺς ἄλλους αὐθέντας. Ὅταν σεβῶσιν εἰς ἐκκλησίαν λατινικὴν, ἂς γονατίζουσι καὶ ἂς εὐχωνται ὡς περ οἱ Λατίνοι.» Τοιαύτην ἀνατροπὴν ἤθελε νὰ ἐπιβάλῃ εἰς τοὺς ἀνεψιούς τοῦ Κωνσταντινίου Παλαιολόγου, τοῦ αὐτοκράτορος ἐκείνου ὅστις ἐπεσεν ἐπὶ τῶν ἐπάλλεσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος, τῆς Ἑλληνικῆς πίστεως καὶ τῆς Ἑλληνικῆς πατρίδος.

Καὶ ἐνῶ τοσοῦτον ἐταπεινοῦτο ἵνα πείσῃ τοὺς Λατίνους περὶ τῆς εὐλαριεῖας τῆς εἰς αὐτοῦ; ἀφοσιώσεώς του, δὲν τοὺς ἐπεισεν. Ἐν καὶ μόνον τελευταῖον σημεῖον διετήρησε τῆς ἀρχαίας αὐτοῦ καταγωγῆς, τὸν μύστακα καὶ τὸ γένειον· ἄλλ' ἐπαθε τὰ πάνδενα ἕνεκα τῶν σχισματικῶν αὐτοῦ τριχῶν. Ὅτε τῷ 1485, ἀποθανόντος τοῦ πάπα Νικολάου Ε', ἐγένετο ἐν τῷ συνεδρίῳ τῶν καρδινάλιων λόγος τοῦ νὰ ψηφισθῆ διάδοχος αὐτοῦ ὁ Βησσαρίων, ὁ καρδινάλιος Ἀλανός, ἀρχιεπίσκοπος Λυονῶνος, πολὺ καὶ ἄλλα καταφυλαχθεὶς, ἀνέκραξε πρὸς τοὺς ἄλλους ὅτι ἀκόμη δὲν ἐξῆρσε τὸ γένειόν του ὁ Βησσαρίων καὶ θέλει νὰ κατασταθῆ κεφαλὴ ἡμῶν! Πάλιν δὲ ὅτε, περὶ τὰ τέλη τῆς ζωῆς,

γέρον ἤδη ὀδυροκλοντούτης ὢν, ἐστάλη ὑπὸ τοῦ πάπα Σίξτου Δ' εἰς Γαλλίαν ἵνα συμβιβάσῃ τὰς πρὸς τὸν δούκα τῆς Βουργουνδίας Κάρολον ἐριδας τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου ΙΑ', καὶ νὰ διευκολύνῃ οὕτω τὴν αἰετοπε μελετωμένην καὶ μηδέποτε πραγματοποιημένην σταυροφορίαν κατὰ τῶν Τούρκων, ἅμα εἶδεν ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος τὸν Βησσαρίωνα, ἀρπάσας αὐτὸν ἀπὸ τὰ γένηα, δεινῶς περιέβρισεν.

Ἄλλὰ τί ἤθελε κατορθώσῃ ἂν δὲν ἐφευγεν; Τί ἤθελε κατορθώσῃ; ἢ δύνατο ὡς ἀρχιερεὺς, ὡς οἰκουμενικὸς πατριάρχης, ὡς λόγιος καὶ πολιτικὸς ἀνὴρ, νὰ παραμυθήσῃ, νὰ βοηθήσῃ καὶ ἐν γένει νὰ ὑπηρετήσῃ πολὺ πρακτικώτερον τοὺς ὁμογενεῖς αὐτοῦ, ἀξιοῦμενος τούτου ἕνεκα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὑπολήψεως τοῦ ἰδίου ἔθνους, ὅπερ, διὰ πάντα ἄνθρωπον ὅστις δὲν ἀπακτηνῶθη ἔτι, εἶναι τὸ τιμιώτατον τῶν ἀγαθῶν ὅσα δύναται νὰ ἀπολαύσῃ καὶ ζῶν καὶ μετὰ θάνατον.

Κ. ΠΑΡΑΡΤΗΡΗΣΕΙΣ.

Ο ΜΑΛΙΣΤΗΣ

Α'

— Πέτρε, εἶπέ μοι ὁ Θεὸς μου Κωνσταντῖνος, ὅταν, μέλλων ν' ἀναχωρήσω, ὑπῆγα νὰ τὸν ἀποχαιρετήσω. Ὁ ὅς ἔδωκαν βεβαίως ὄλοι σου οἱ οἰκτεῖοι ἀπὸ κανὲν ἄδρον, ὅπως εἶναι συνήθεια ὅταν ἀναχωρῇ νεαρὸς συγγενῆς των.

— Ναί, Θεέ μου. Ἡράμμη μου μ' ἔδωκε δύο εἰκοσάδραχμα, τὰ ἐξαδέλφια μου σαράντα δραχμὰς μετρητάς καὶ ὁ Θεὸς μου κύρ Γρηγόρης ὠρολόγιον ἀργυροῦν, χαλασμένον μὲν, εὐκόλως ὅμως ἐπισκευαζόμενον εἰς Παρισίους, ὅπου εὐρίσκονται ἐπιτήδευτοι τεχνίται.

Καὶ ὁ Θεὸς μου Κωνσταντῖνος, δείξας ὅτι εὐχαριστήθη διὰ τὴν εὐνοίαν τῶν δωρητῶν μου·

— Κ' ἐγὼ, εἶπεν, ἔχω νὰ σὲ δώσω κάτι, πολυτιμώτερον μάλιστα.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ κοινὴ φήμη παρίστανεν αὐτὸν ὡς ἄνθρωπον πνευματωδέστερον μὲν ἔλῶν τῶν ἐγχωρίων, ὀλίγον ὅμως γενναϊώδωρον ἢ μᾶλλον φιλάργυρον, ἠπόρησα διὰ τὴν τόσην προθυμίαν.

Ὁ ὅς δὲ δώσω, ἐξηκολούθησε λέγων, μίαν συμβουλὴν.

Ἄλλ' ὁ ἀγαθὸς Θεὸς μου, παρατηρήσας ὅτι ἕνεκα τοῦ ἀπροσδοκῆτου τούτου εἶδους τῆς μεγαλοδωρίας ἐξωγραφῆθη ἐκκληζίς εἰς τὸ πρόσωπόν μου, δὲν ἤργησε νὰ προσθέσῃ·

— Τὴν ἀληθῆ εὐτυχίαν τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἀποτελοῦν, ἀνεψέ μου, τὰ χρήματα· διότι μὲ τέσσαρας δραχμὰς προγεύσασαι καὶ γεύσασαι δύο ἡμέρας· μὲ μίαν ὅμως καλὴν συμβουλὴν ζῆς δέκα ἔτη. Μ' ἔννοεῖς.

— Ναί, Θεέ μου.

— Ἄριστα. Ἄκουσε λοιπὸν τὴν ἀπλοιστάτην

ταύτην συμβουλήν. ἤξεύρω ὅτι, ὅταν τις ὑπάγη εἰς Παρισίους νὰ σπουδάσῃ, ζητεῖ εὐθὺς νὰ εὔρη τοὺς παλαιούς συντρόφους του, οἱ ὅποιοι μετέβησαν ἐκεῖ πρὸ αὐτοῦ. Κάμνει ὅμως κακά!

— Κακά! καὶ διατί;

— Διότι ὁ νέος, ὁ ὁποῖος ἀφίνει τὴν οἰκογένειάν του, πρέπει πρῶτον μὲν νὰ στηρίζεται εἰς τὰς ἰδίας του δυνάμεις, καὶ δεῦτερον μῆτε τῶν ἄλλων τὰς ἐργασίας νὰ διαταράττῃ, μῆτε αὐτὸς νὰ διαταράττεται ἀπὸ τοὺς ἀργούς. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ζῶμεν δλομόναχοι, πλησιάζει τοὺς γέροντας, οἱ ὅποιοι θὰ σὲ δέχωνται προθύμως. Ὅταν εἴμεθα μακρὰν ἀπὸ τὸν τόπον μας, ἀγαπῶμεν ὅ,τι μᾶς τὸν ἀνεθυμίζει· οἱ γέροντες μάλιστα εὐφραίνονται, ζωογονοῦνται ἐπανερχόμενοι εἰς τὰ παρελθόντα, ἐνῶ οἱ νέοι, ἐπασχολούμενοι εἰς τὰ παρόντα, δὲν στρέφουν τὸ βλέμμα εἰς τὰ ὀπίσω.

— Πολὺ καλὰ, θεῖέ μου, θὰ κάμω ὅπως μὲ συμβουλεύεις.

— ἤξεύρω ὅτι δὲν θὰ κάμῃς τίποτε· πλὴν ἀδιάφορον ἢ ἐνθυμηθῆς ὅμως μίαν ἡμέραν ὅτι σ' ἔδωκα μίαν καλὴν συμβουλήν, καὶ τοῦτο μὲ ἀρκεῖ.

— Ἐὐχαριστῶ, θεῖέ μου.

— Μὴ βιάζεσαι, διότι δὲν ἐτελείωσα ἀκόμη. Μεταξὺ ἐκείνων τοὺς ὁποίους δὲν πρέπει νὰ ἰδῆς, εἶναι τις τὸν ὁποῖον σοὶ παραγγέλλω ν' ἀποφεύγῃς ἐπιμελῶς· τὸν Γεώργιον Κατζῆν.

— Καὶ ὅμως εἶναι ὁ καλῆτερός μου φίλος.

— Ἀνυπόμυ.

— Τί σ' ἔκαμε, θεῖέ μου;

— Ἐμέ; τίποτε. Ἐνθυμοῦμαι μόνον ὅτι πρὸ δώδεκα ἐτῶν ὁ διδάσκαλος ἐτράβηξε τὰ αὐτὰ του τόσω πολὺ, ὥστε ὀλίγον ἔλειψε νὰ τὰ ξεριζώσῃ.

— Ὁ μακαρίτης κὺρ Παρθένιος συνέβηξε νὰ τραβῆ τὰ αὐτὰ ὅλον τοῦ κόσμου.

— Ὅχι ὅμως καὶ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. Τοῦ Κατζῆ τὰ αὐτὰ ἐτράβηξε δυνατὰ, τιμωρῶν τὴν βυρβαρότητά του. Φαντάσου ὅτι μίαν τῶν ἡμερῶν, εὐρῶν φωλεῶν πτηνῶν, ἐπῆρε τὰ πουλάκια, τὰ ἔβαλεν εἰς κλωδίον ἀνοικτὸν μὲ σκοπὸν νὰ ἔλθῃ ἢ μᾶνα τῶν νὰ ἐμβῇ μέσα καὶ νὰ τὴν πιάσῃ. Καὶ τῶντοι ἢ ταλαίπωρος, ἦλθε φέρουσα τροφήν εἰς τὰ μικρά της καὶ ἐπιάσθη εἰς τὴν παιγίδα.

— Πλὴν, θεῖέ μου, ὅλα τὰ παιδιά τοῦ χωρίου κάμνουν τὸ ἴδιον· καὶ ἐγὼ τὸ ἔκαμα. . .

— Ἄν ἔκαμνες ὅμως ὅ,τι ἔκαμνεν ἐκείνη τὴν ἡμέραν ὁ Κατζῆς, ἂν τὸ ἔκαμνες. . . τὸ ρεβῆθι θὰ ἐπεφτε γερὰ εἰς τὴν πλάτην σου καὶ. . .

— Τί ἔκαμε λοιπὸν;

— Τὴν ἦλθε, τὸν κακοῦργον, ἢ ἰδέα νὰ μᾶθη πόσον φιλοστοργίαν ἔχει ἢ μᾶνα τῶν μικρῶν. Τὴν ἐπῆρε λοιπὸν, ἀπέσπασε μερικὰ της πτερὰ καὶ τὴν ἀφῆκεν. Ἡ ταλαίπωρος μᾶνα ἐπέταξε

κακαρίζουσα, καὶ μετὰ πάντε λεπτὰ ἐπέστρεψεν εἰς τὰ πουλάκια της· ἀλλὰ καὶ αὐτὴς ἐπανελάβε τὴν δοκιμὴν. Δεκάκις ἐπέστρεψεν ἢ μᾶνα καὶ δεκάκις τὴν ἐμάδισεν ὁ ἀσπλαγγχτος, γελῶν ὡς μαινόμενος. Ἐπὶ τέλους, μαδισμένη ἐντελῶς, ἀδυνατοῦσαν νὰ πετάξῃ, κατακοίτον εἰς τὸν παραστάτην τοῦ παραθύρου καὶ πιπίζουσαν πρὸς τὰ δυστυχισμένα μικρά της, τὴν ἐπίασε καὶ. . . ἂν ἤξευρες, ἀνεψιέ μου, τί τὴν ἔκαμεν ὁ ἀλιτῆριος! Τὴν ἐψῆσε καὶ τὴν ἔφαγε μετὰ τὸ γεῦμα, καὶ μετὰ τὸ γεῦμά του.

— Κακά, κάκιστα! μὲ εἶπες ὅμως ὅτι τὸ πρᾶγμα συνέβη πρὸ δώδεκα ἐτῶν, ὅταν δηλαδὴ ὁ Γεώργιος ἦτο παιδάκι οὕτω χρόνον.

— Ναι, οὕτω χρόνον, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἠμπορεῖ νὰ προφασισθῇ ὅτι τὸν εἶχε διαφθείρει ἢ κοινωνία.

— Εἰς τὸ διάστημα δώδεκα χρόνων ἀλλάζομεν, θεῖέ μου, δὲν μένομεν οἱ αὐτοί. Ὁ Γεώργιος ἔκαμε καλὰς σπουδὰς, εἶναι ἀγαθὸς καὶ γλυκὺς.

— Καὶ διὰ τοῦτο θὰ ἔγινε πλέον ἐπικίνδυνος.

— Σὲ ἐσθαιόνω, θεῖέ μου, ὅτι τὴν κρίνεις μὲ πολλὴν ἀυστηρότητα διὰ μίαν του πράξιν, κακὴν μὲν, πλὴν ἢ ἥλικία. . .

— Ὑπάγε ὅπου θελεῖς. Σὲ εἶπα ὅ,τι ἔπρεπε νὰ σὲ εἰπῶ, δὲν μὲ μέλει ἂν καταπεισθῆς. Ὑγιαίνει.

— Ἐὐχαριστῶ, θεῖέ μου.

Μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας, καθήμενος εἰς τὸ μικρὸν μου δωμάτιον τῶν Παρισίων, εἰς τὴν ὄδον τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου, ἔγραφα εἰς τὴν μητέρα μου, διηγούμενος πῶς ἐργαζόμην, πῶς τὴν ἐνθυμοῦμην, πῶς ἔζων μὲ τὰ ἑκατὸν φράγκα τὰ ὅποια μ' ἔστειλε κατὰ μῆνα, στερουμένη αὐτὴ τὰ ἀναγκαῖά της. Μεμονωμένος καὶ λυπημένος ἔβλεπα ἀπὸ τὸ παράθυρόν μου, διαβαινόντας μὲ πρόσωπα ἰσραὴ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ διευθυνομένων, διότι ἦτο κυριακὴ, εἰς τὸν κυριπυτον. Ἐνῶ δὲ τοὺς ἔβλεπα καὶ τοὺς ἐξήλευα, ἐκτύπησεν ἡ θύρα μου καὶ εἶδα νέαν, ὀνομαζομένην Πετροῦλαν, μικρὰν καὶ ξανθὴν βράκτριαν, τὴν ὁποῖαν ὄλοι ἠγάπων, διότι ἦτο καλὴ καὶ τιμία, καὶ διότι ἀπὸ τὸ πρῶτ' ἔως τὸ ἐσπέρας ἐτραγοῦδει καὶ ἐφαιδρυνε τὴν μελαγχολικὴν οἰκίαν μας. Ἦρχετο δὲ νὰ μὲ ζητήσῃ φύλλα χαρτίου ἵν' ἀντιγράψῃ μερικοὺς στίχους τοῦ συμφοῦ. Ἐπειδὴ ἦσαν κολλητὰ τὰ δωμάτιά μας, συχνὰ ἀπεδίδομεν ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον μικρὰς τινας ὑπηρεσίας· ἐγὼ μὲν τῇ ἐδάνειζα βιβλία, ἐκείνη δὲ ποτὲ μὲν ἔδιδε καμμίαν βελονίαν εἰς τὸ φόρεμά μου, ποτὲ δὲ ἔφραττε τὰ κομμάτια μου καὶ καθεξῆς. Εἰς ἕνα λόγον εἴμεθα φίλοι, ἀντηγαπόμεθα μὲ νεανικὴν ἀφέλειαν καὶ ἐχαίρομεν χαρὰν ἐντιμον, εὐχαριστοῦντες τὴν τύχην, ἢ ὅποια ἀπεφάσισε νὰ γεινόμεν γείτονες.

Ἡ Πετροῦλα, ἐνοήσασα ὅτι ἐστενοχωροῦμην

ὡς ζῆνος καὶ μόνος, μ' ἐπρότεινε νὰ τὴν συντροφεύσω εἰς μίαν τῆς θείαν. Ἐγὼ δὲ ἐδέχθην εὐχαρίστως τὴν πρότασιν. Ὅταν δὲ μᾶς εἶδεν ἐξερχομένους ὁμοῦ ὁ θυρωρὸς, ἐγέλασε καὶ εἶπεν·

— Ἰδοὺ δύο ὀνόματα καμωμένα τὸ ἕν διὰ τὸ ἄλλο, Πέτρος καὶ Πετροῦλα. Καὶ αὐτὴ μὲν ἐξεκαρδίσθη γελῶσα, ἐγὼ ὅμως δυσηρεστήθην ὀπωροῦν. Ἄλλ' ὅπωςδὴποτε ἐπεράσαμεν ἀξιόλογα τὴν ἡμέραν. Ἐθέρισεν ὀλόκληρον τὸν κῆπον τῆς θείας της, μικρὸν μὲν ἀλλὰ πλούσιον ἀπὸ ἄνηθ, καὶ μετὰ ταῦτα ἐτρέξαμεν εἰς ἀναζήτησιν καὶ ἄλλων ἀγρίων, τὰ ὅποια, ἂν καὶ δὲν μυρίζουν, τ' ἀγαποῦν αἱ νέαι ἐργάτιδες τῶν Παρισίων, μὴ ἀγνοοῦσαι ὅτι ὁ ἥλιος δὲν φέγγει ὅλον τὸν κόσμον.

— Σ' εὐχαριστῶ, μὲ εἶπεν ὅταν ἐπεστρέψαμεν τὸ ἐσπέρας, σ' εὐχαριστῶ διὰ τὴν συντροφίαν σου. Πόσον εὐμορφή θὰ γείνη ἢ φωλεῖά μου μ' αὐτὰ τὰ ἄνηθ καὶ πόσον θὰ κελυθῆσω αὐριον!

Καὶ τῶντοι τόσον καλὰ ἐκελάδησε τὴν ἐπιούσαν, ὥστε παρ' ὀλίγον δὲν θὰ ὑπῆγαινα εἰς τὸ μάθημα τῆς ἱατρικῆς· ἀλλὰ πρὸ πάντων ἢ ἐκπλήρωσις τοῦ χρέους. Πλὴν τούτου συνέβηξε ν' ἀνοίγῃ τὴν θύραν τῆς τῶ πρῶτ' καὶ νὰ τὴν κλείῃ εὐθὺς, νὰ τὴν ἐξανανοίγῃ δὲ τὸ ἐσπέρας μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐργασίας της.

Ἡ πρὸς αὐτὴν φιλία μου τόσω μ' ἐζωογόνησε, ὥστε δὲν ἐξηρξόμην ἀπὸ τὸ δωμάτιόν μου εἰμὴ διὰ μόνον τὸ μάθημά μου καὶ γρήγορα γρήγορα ἐπέστρεφα ἵνα τὴν ἀκούσω τραγωδοῦσαν ἢ ἵνα πολυλογῆσω μὲ αὐτήν. Τὸ δὲ ἐσπέρας αὐτὴ μὲν μ' ἔλεγε τὰ τραγοῦδιά της, ἐγὼ δὲ ἀνεγίνωσκον δράματα τοῦ θεάτρου, τὰ ὅποια ὑπερηγάπα.

Ὅλ' αὐτὰ τὰ ἔγραψα εἰς τὴν μητέρα μου, ἢ ὅποια μ' ἔδιδεν ὀδηγίας καὶ συμβουλὰς, μετὰ σοβαρότητος μὲν ἀλλὰ καὶ χωρὶς νὰ διαταράξῃ τὴν νεανικὴν ἐντυχίαν μου· καὶ τοῦτο ἐνόουν ἀπὸ τὰ μειδιώματα τῆς ἀνυπόπτου φιλοστοργίας, τὰ ὅποια ἀνεκάλυπτα μεταξὺ τῶν ἡθικῶν της παραγγελημάτων.

Ἐνεκα δὲ τῆς γλυκειᾶς μου φιλίας πρὸς τὴν γειτόνισσάν μου, οὔτε ἔβλεπα τοὺς συντρόφους μου, οἵτινες καὶ αὐτοὶ εἶχον μεταβῆ χάριν σπουδῆς εἰς Παρισίους. Μόνος ὁ Γεώργιος, ἔλθων μίαν ἡμέραν ὅπως περιχαρῆς, μὲ διηγῆθη τὴν παραλυμένην ζωὴν του, καὶ ἐλεεινολόγησε τὴν ἰδικήν μου. Καὶ ὅμως πολλάκις ἐπανελάβε τὰς ἐπισκέψεις του καὶ μάλιστα τὰς κυριακάς, καταδεχθεὶς νὰ συνοδεύσῃ τὴν Πετροῦλαν καὶ ἐμὲ εἰς τοὺς ἀγορταίους μας περιπάτους.

Ἐντοσοῦτῳ ἐπροχώρει ὁ καιρὸς καὶ ἐπληθύνοντο αἱ διακοπαὶ τῶν μαθημάτων. Ὁμολογῶ δὲ ὅτι ἢ λύπη τὴν ὁποῖαν ἠσθάνομην ἐνθυμούμενος ὅτι θ' ἀφῆσω τὴν γειτόνισσάν μου, ἐμετρίαζε τὴν χαρὰν, ὅσον εἶχα, νὰ ἐναγκαλισθῶ τὴν μητέρα μου καὶ νὰ ἰδῶ τὴν παλαιάν μας οἰκίαν,

ἣτις θὰ μὲ ἀνεθυμίζε τὰς φαιδρὰς ἡμέρας τῆς νεανικῆς ἡλικίας μου.

Ὁ δὲ Γεώργιος, γράψας ψευδεῖς προφάσεις εἰς τὸν γηραιὸν καὶ ἀγράμματον πατέρα του, τὰς ὁποίας ἐγὼ κατέκρινα, ἔμεινεν εἰς Παρισίους.

Ἄλλὰ καὶ εἰς ἐμὲ αἰῶνες ἐφάνησαν οἱ δύο μῆνες τοὺς ὁποίους ἐπέρασα εἰς τὸ χωρίον μου· ὁμολογῶ δὲ καὶ ὅτι ἐλύπησα τὴν μητέρα μου, μὴ προσποιηθεὶς ἀρκετὰ τὴν ἀνυπομονησίαν μου νὰ ἐπιστρέψω. Ἦλθε τέλος πάντων ἢ ἡμέρα τῆς ἀναχωρήσεως, καὶ ἐνῶ ἤτοιαζόμην ν' ἀναβῶ εἰς τὴν ἀμαξάν, ἠσθάνθην χεῖρα φιλικὴν σύρουσαν με. Καὶ στραφείς εἶδα τὸν θεῖόν μου Κωνσταντῖνον.

— Ἄ! ἀνεψιέ! ἐνθυμίσαι τὴν συμβουλήν μου;

— Ναι, θεῖέ μου, νομίζω τῶντοι. . .

— Λοιπὸν διατί τὴν παρήκουσες;

— Ναι, ὁμολογῶ. . .

— Τί ὁμολογεῖς; ὅτι εἶσαι μωρὸς; Τὸ ἤξεύρω.

— Καὶ διατί εἶμαι μωρὸς, θεῖέ μου;

— Διότι σὲ παρήγγειλα ν' ἀποφεύγῃς τὸν μαδιστῆν.

— Καί;

— Καὶ σὺ δὲν μὲ ἤκουσες, ἀλλὰ τὸν ἀφῆκες πλησίον τοῦ κλωβίου.

Β'

Ὅτε δὲ ἐφθασα εἰς τὸ παρισινόν μου δωμάτιον, ἔτραμα ἢ συγκίνησις μου ἦτο μεγάλη. Τὰ λόγια τοῦ θεῖου μου ἐδόμβουν εἰς τὰς ἀκοάς μου ὡς αἱ ἀναιδέεις μυῖαι, τὰς ὁποίας ἡμεῖς μὲν διώκομεν ἀνυπόμονοι, αὐταὶ δὲ ἐπανέρχονται ἀναιδέστεραι. Ἡρώτησα εὐθὺς διὰ τὴν φίλην μου Πετροῦλαν· ἀλλὰ τὸ εἰρωνικὸν ἦθος τοῦ θυρωροῦ μ' ἐπάγωσεν. Ἀνέβην δύο δύο τὰς βαλμίδας τῶν τεσσάρων πατωμάτων ἀσθμαίνων ἡύρα τὴν θύραν τοῦ δωματίου τῆς ἀνοικτῆς ἢ φωλεῖα ἦτο ἐρημος· τὸ πτηνὸν εἶχε πετάξῃ. Ἰσως, εἶπον κατ' ἐμαυτὸν, ἠναγκάσθη ἀπὸ τὸ ἔργον της νὰ μετοικήσῃ· ἀλλὰ θὰ μὲ γράψῃ ἐσθαιῶς γνωρίζω καλὰ τὴν καρδίαν καὶ τὴν τιμιότητά της· δὲν ἀφίνει τοὺς φίλους της χωρὶς νὰ τοὺς ἀποχαιρετίσῃ· ἂν τὸ νέον της κατάλυμα δὲν ἦναι μακρὰν τοῦ σχολείου, θὰ ὑπάγω νὰ κατοικήσω πλησίον της. Καὶ ἐπειδὴ συνεννοοῦμεθα τόσον καλὰ, στοιχηματίζω ὅτι θὰ περάσωμεν, ὡς καὶ πρὶν, ἀξιόλογα τὸν καιρὸν μας. Ἄλλὰ καὶ μακρὰν ἂν ἦναι ἢ κατοικία της, τί πειράζει; ἔχω ἀνάγκην περιπάτου· ὁ περιπάτος εἶναι ἀναγκαῖος εἰς τὸν ἐργαζόμενον. Δὲν εἶναι κακὸν ν' ἀρχίσω νὰ φροντίζω περὶ τῆς ὑγείας μου, ἐγὼ ὁ ὁποῖος; ἐτοιμάζομαι νὰ φροντίζω περὶ τῆς ὑγείας τῶν ἄλλων.

Τοιαῦτα καὶ παρόμοια σκέψεις ἐκυκλοφοροῦν εἰς τὴν κεφαλὴν μου δι' ὅλης τῆς νυκτός, ἢ ὅποια μ' ἐφάνη ἀτελεύτητος. . .

Πολλὰ ἡμέρας ἐπέρασα χωρὶς νὰ λάβω ἄλλας ἐπιστολάς εἰμὴ τῆς μητρός μου, ἀπὸ τὸ γρά-

ψιμον τῶν ὁποίων ἐφαίνετο ὅτι εἶχεν ἐξασθενήσει καὶ ἡ ἄρασις καὶ ἡ χεῖρ της. Ἄλλ' ἐπὶ τέλους ἀδυνατῶν ν' ἀνθέξω εἰς τὴν Ολίφιν μου, ἀπεφάσισα νὰ ὑπάγω εἰς τῆς θείας τῆς Πετρούλας καὶ νὰ ἐξετάσω τί γίνεται. Θὰ ἦναι ἄρρωστη, εἶπον κατ' ἐμαυτὸν· διατί νὰ μὴ τὸ σκεφθῶ προτῆταρα· εἶμαι ἀχάριστος.

Ἀχάριστος ὅμως δὲν ἤμην, διότι τὸ εἶχα σκεφθῆ ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν· ἀλλ' ἀνεξήγητός τις φωνὴ μ' ἔλεγε νὰ μὴ ἐγκαταλείψω τὴν λυπηρὰν ἀλλὰ γλυκίαν ἐλπίδα μου.

— Ἄ! Κύρια Πέτρε, ἀνεφώνησεν ἡ οἰκοδέσποινα μόλις ἰδοῦσά με· εἶσαι πολλὰ εὐγενής ὅτι μ' ἐνθυμήθης. Πῶς ἦρες τὴν μητέρα σου;

— Καὶ ἡ Πετρούλα; ἐφιθύρισα.

Ἦ δὲ ἀγαθὴ γραῖα ἀτενίσασά με πλήρης οἴκου·

— Ἄ! Ἄ! ἀνέκραξε, τὴν ἐνθυμείσαι λοιπὸν πάντοτε; Σὲ λυποῦμαι. Τώρα θὰ σὲ τὸ εἶπω· εἶμαι καλὴ γυναῖκα, λέγω πάντοτε τὴν ἀλήθειαν. Εἶχες ἐλθῆ εἰς συνοδεύων τὴν μικρὰν καὶ σὲ ἐδέχθη καλὰ· εἶσαι τίμιος νέος, τὸ ἐνόησα εὐθὺς· τότε ἐσυλλογίσθηκα ὅτι οἱ νέοι πρέπει νὰ περῶσιν τὸν καιρὸν των' καὶ ἐγὼ ὑπῆρξα νέα· ἀπορεῖς; δὲν μὲ μέλει. Αὐτὴ ὁμως ἦλθε μίαν ἡμέραν μὲ ἕνα ἄλλον, καὶ ἐγὼ ἐκλείσα τὴν θύραν μου. Ὡρα σας καλὴ, εἶπα· πηγαίνετε νὰ εὑρετε ἄλλοῦ κνὸν, διότι τὰ ἰδικά μου τὰ ἔκοφα. Ἦ μικρὰ ἐκλαυσεν, ἀλλ' ἐγὼ ἐπέμεινα. Καὶ ἐπέμεινα διότι, ὅταν εἰς τὴν καρδίαν μιᾶς νέας ὑπάρχη τόπος δι' ἕνα, δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχη διὰ δύο, διότι ἂν ὑπάρχη διὰ δύο, θὰ ὑπάρχη καὶ δι' ὀλόκληρον σύνταγμα. Αὐτὰ τὰ γνωρίζω.

Καὶ ταῦτα ἀκούσας ἀνεχώρησα, καὶ ὡς μεθυμένος ἔτρεχα εἰς τοὺς δρόμους. Ἐπειδὴ δὲ εἶχε νυκτώσει πρὸ πολλοῦ, διευθύνθη πρὸς τὸ Λούξεμβουργ. Ἐνῶ δὲ ἤτοιμαζόμην νὰ ἐμβῶ διὰ τῆς θύρας τοῦ ἀστεροσκοπείου, ἐστάθηκα διὰ μιᾶς, διότι μία φωνὴ πολλὰ γνωστὴ ἠκούσθη τραγουδοῦσα μέλος τὸ ὅποιον ὑπερηγάπων. Καὶ μετ' ὀλίγον ἐσιώπησεν ἡ φωνή· ἐνῶ δὲ ἤτοιμαζόμην νὰ τρέξω πρὸς αὐτὴν, ἤκουσα τὸν Γεώργιον λέγοντα·

— Ἐλα, Πετρούλα· ἐπαρύνθη «Τὰ πουλιάκια καλαϊδιῶν». Τραγουδῆσε κανὲν ἄλλο νοστιμώτερον, ἢ... κλειδῶσε τὸν λάρυγγά σου· εἶναι πλέον καιρός.

Δὲν ἐνθυμοῦμαι πῶς ἔφρασα εἰς τὸ δωμάτιόν μου· ἤξεύρω μόνον ὅτι ἐκλαῖα δι' ὅλης τῆς νυκτός.

Πέντε ἔτη μετὰ τὴν πρώτην μου λύπην, ἔχασα τὴν μητέρα μου, καὶ ἔμεινα μόνος εἰς τὸν κόσμον. Ἀναγορευθεὶς ἱατρός πρὸ δύο ἐτῶν, συνέζων μὲ ἄλλους τέσσαρας ἢ πέντε συναδέλφους ὅχι εὐτυχιστέρους μου. Ἐπειδὴ δὲ ἡ μήτηρ μου μὲ ἀφῆκε τὴν πατρικὴν μας οἰκίαν καὶ εἰκοσι χιλιάδας δραχμῶν, ἐνόμιζα τὸν ἑαυτὸν

μου πλούσιον. Ἐνῶ δὲ μίαν ἡμέραν παρετήρουν ἐπιπλά τινε μὲ σκοπὸν ν' ἀγοράσω ὀλίγα διὰ τὸ δωμάτιόν μου, χάριν ἐπιδείξεως κυρίως διὰ τοὺς ἐρχομένους σπανίους πελάτας μου, ἀπήνησα τὸν Γεώργιον. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἠθέλησα ν' ἀπομακρυνθῶ, ἀλλ' αὐτὸς γελᾶσας·

— Νὰ ἡ ὄρα, εἶπε, νὰ μὲ κακιώσης διὰ μίαν ἀνοησίαν, δι' ἕνα ἔρωτα παιδαριώδη.

— Νὰ ἤξευρες πόσον ὑπέφερα.

— Μάλιστα, ὑπέφερες· ἡ φιλικότης σου προσεβλήθη. Τί ἰδέα νὰ μαλλιώσωμεν διὰ μίαν ζεμμαλισμένην, τὴν ὁποίαν δὲν θὰ ἰδῶμεν ἴσως ποτὲ πλέον.

— Πῶς; ἀπέθανε;

— Μπα!

— Ἐμαθθα κατὰ τύχην ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὸ νοσοκομεῖον.

— Δὲν ἀπορῶ, εἶπε μὲ τόσῃ ἀπάθειαν ὡς νὰ ὤμιλει περὶ σκύλου· δὲν ἀπορῶ, διότι εἶχε κακίστην υγείαν.

Ἐνῶ δὲ ἰστάμην ἐκπληκτός διὰ τὴν τοιαύτην ἀδιαφορίαν, αὐτὰς, λαβὼν τὸν βραχιόνά μου, μὲ παρέσυρε.

— Ποῦ μὲ πηγαίνεις; ἠρώτησα.

— Εἰς τὴν οἰκίαν μου. Θὰ σὲ παρουσιάσω εἰς τὴν γυναῖκά μου.

— Τὴν γυναῖκά σου;

— Ναι!

Καὶ τῶντι ἡ σύζυγός του ἦτον λαμπρὰ νέα χήρα καὶ πλουσί· αὐτὸς δὲ, παραιτήσας τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα, ἔγεινε τραπεζίτης.

— Σὲ παρουσιάσω, εἶπεν εἰς τὴν σύζυγόν του, τὸν καλῆτερόν μου φίλον, τὸν ἱατρὸν Πέτρον περὶ τοῦ ὁποίου πολλάκις σὲ ὠμίλησα.

— Εἶμαι εὐτυχής, εἶπεν ἡ Κ. Χατζῆ, βλέπουσα ἐπὶ τέλους τὸν φίλον, τὸν ἀληθῆ φίλον τοῦ ἀνδρός μου, τὸν σύντροφον τῆς νεότητός του. Καλῶς ὤρισες, ἱατρε, πρὸ πολλοῦ σὲ γνωρίζω καὶ σ' ἀγαπῶ.

Αἱ εὐγενεῖς αὐταὶ λέξεις μὲ κατεμάγευσαν. Λοιπὸν, εἶπα κατ' ἐμαυτὸν, μὲ ἀγαπᾷ πάντοτε ὁ Γεώργιος· καὶ ἡ λύπη τὴν ὁποίαν μ' ἐπροξένησε θὰ προῆλθε βέβαια ἀπὸ ἀπειροκαψίαν. Πλὴν τούτου ποτὲ δὲν εἶχα φανερώσει εἰς αὐτὸν τὴν ἀγάπην μου.

Ἦ οἰκοδέσποινα ἀπήτησε νὰ μείνω εἰς τὸ γεῦμα· ἐπειδὴ δ' ἐγὼ ἐπροφασίσθη ὅτι μὲ περιμένουν οἱ ἄρρωστοί μου, ὁ Γεώργιος ἐκάγχασε καὶ εἶπεν·

— Οἱ ἄρρωστοί σου! ἤσυχασε, θὰ σ' εὑρωμεν περισσοτέρους, πλουσίους, καλῆτέρους ἀπὸ τοὺς ξυλοπώλας καὶ τοὺς κτίστας σου.

Παράδοξος σύμπτωσης, διότι τῶντι εἶχα ἄρρωστον ἕνα ξυλοπώλην!

— Τὴν οἰκίαν μου, ἐπανέλαθεν ὁ Γεώργιος, θεῶρες ὡς ἰδικήν σου, ἐνῶ ἡ σύζυγός του ἐφέρετο φιλικώτατα πρὸς ἐμέ.

Συνειθίσας βαθμηδὸν τὸν ἀνετον τοῦτον βίον, ὅστις μὲ εἶχεν ἐκπλήξει τὸ κατ' ἀρχὰς, καθόσον ὁ Γεώργιος εἶχε καὶ ἀμάξια, καὶ τράπεζαν πλουσίαν, καὶ φίλους τῶν ὁποίων οὐκ ὀλίγοι εἶχεν πελάται μου, ἐλησμόνησα τὰ παραλόγια· ἡ δὲ εἰκὼν τῆς Πετρούλας ἐπροσπαθῆτο ἐνίοτε εἰς τὴν φαντασίαν μου ὡς φωτογραφία στυσμένη ἀπὸ τὴν πολυκαίριον.

Μὴ ἔχων σκοπὸν νὰ γράψω ἀπομνημονεύματα, σπεύδω εἰς τὸ τέλος τῆς διηγήσεώς μου. Ἐπειδὴ ὁ Γεώργιος μὲ εἶπε ποτὲ ὅτι ὁ ἱατρός πρέπει καὶ νὰ ἐνδύεται καὶ νὰ κατοικῇ εὐπρεπῶς, ἀπεφάσισα νὰ μεταβῶ εἰς οἰκίαν πλέον εὐπόλητον καὶ ν' ἀγοράσω καλῆτερα ἐπιπλά. Ἄλλ' ἐπέμεινε νὰ ἀναλάβῃ αὐτὸς τὰ τῆς ἀποκαταστάσεώς μου, ἐγὼ δὲ νὰ πληρώσω τὸ ἀντίτιμον ὅχι ἐκ τοῦ κεφαλαίου μου, ἀλλ' ἐκ τοῦ μέλλοντος κέρδους. Τόσῳ δὲ εὐγενής ἐφάνη ὡστε, θέλων νὰ τὸν ἐξασφαλίσω, ματαίως τὸν παρεκάλεσα νὰ καταθέσω εἰς τὴν Τραπεζάν του τὰ ὀλίγα μου χρήματα. Τέλος πάντων ἐδέχθη. Καὶ ἂν τὸν ἤκουα θὰ μὲ ἀπέφερε δεκαπέντε τοῖς ἑκατόν, τὸ ὅποιον ἀπέκρουσα ὡς ἐναντίον τῆς ἠθικῆς· εὐχαριστήθη μὲ μόνον ἐξ τοῖς ἑκατόν. Πλὴν τούτου τὸ ἔργον μου εὐδακίμει, καὶ ἐντὸς δεκαοκτῶ μηνῶν ἐπλήρωσα ὅλα τὰ ἐξοδα τῆς ἀποκαταστάσεώς μου.

Ἦ εὐτυχία ὅμως δὲν γηράσκει· καὶ πολλάκι οἱ νομίζοντες ὅτι τὴν κρατοῦν καλὰ ἀπατῶνται. Ἐμβρόντητος δὲ ἔμαθθα μίαν τὴν ἡμερῶν ὅτι ὁ Γεώργιος ἐδραπέτευσεν, ἀφῆς τὰς ὑποθέσεις του εἰς ἐλασινὴν κατάστασιν καὶ γενόμενος ἀτίως νὰ καταστραφῶσιν ἑκατὸν οἰογένειαι. Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ σύζυγός του, ἡ ὁποία τῷ εἶχε δώσει τριακοσίων χιλιάδων φράγκων προίκα, ἔμεινε χωρὶς ὀβολῶν. Ἐγὼ πάλιν ἤμην εὐτυχέστερος, διότι ἂν ἔχασα τὰ χρήματά μου, μὲ ἔμεινε τὸ ἐπάγγελμα μου καὶ ἀρετοὶ πελάται. Ἐνόμιζα τοῦλάχιστον ὅτι μὲ ἔμενον ἡπατόμην ὅμως, διότι οἱ πλείστοι, ζημιωθέντες ἕνεκα τοῦ χρεωκόπου, καὶ γνωρίζοντες τὴν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ μεγίστην οἰκειότητα, ἀπεστράφησαν καὶ ἐμέ.

Ὅθεν ἀδυνατῶν νὰ ὑποφέρω τὴν τόσῃ καταφρόνησιν, ἐμοίρασα μὲ τὴν δυστυχῆ γυναῖκα τοῦ Γεωργίου, τῆς ὁποίας τὸ λογικὸν ἐξησθῆναι ἡμέρα τῆ ἡμέρα, τὰ τελευταῖα λείψανα τῆς μικρᾶς μου καταστάσεως, καὶ ἐπέστρεψα εἰς τὴν πατρικὴν μου κατοικίαν, ὅθεν δὲν ἔπρεπε ν' ἀπομακρυνθῶ. Καταβακίον δὲ ἀπὸ τὴν ἀμαξίαν, πρῶτον ἄνθρωπον ἀπήνησα τὸν Θεῖόν μου Κωνσταντῖνον.

— Λοιπὸν, ἀνεψιέ μου, εἶπε γελῶν, ἰδοὺ καὶ σὺ μαδισμένος καθὼς καὶ τόσοι ἄλλοι. Βλέπεις ὅτι εἶχον δικαίον ἀπλὴ συμβουλή ἀξίζει καλῆτερα καὶ ἀπὸ σαράντα δραχμᾶς.

Ἐπτά ἔτη παρήλθον ἀφ' οὗ ἔζων καλὰ κακὰ εἰς

τὸ χωρίον μου, ὅταν μίαν πρωῒαν ἤλαχωροφύλαξ ἀναζητῶν με· ἄνθρωπος, μοὶ εἶπεν, ἐφρονεῖσθαι καὶ ἔλα γρήγορα νὰ ἐξετάσης τὸν νεκρόν.

— Τί συνέβη; ἠρώτησα καθ' ὄδον τὸν χωροφύλακα.

— Τὴν νύκτα ὁ γέρον Χατζῆς ἤκουσε κρότον εἰς τὸ δωμάτιον ὅπου ἔχει τὰ χρήματά του· καὶ σηκώθεις ἐπῆρε τὸ πυροβόλον του. Ὁ κλέπτης ἐπήδησε τότε ἀπὸ τὰ παράθυρον, καὶ ὁ γέρον ἐτράβηξε καὶ τὸν ἐφόνευσε. Ἰδοὺ ὅλη ἡ ἱστορία.

Ἡθῶσας δὲ εἶδον πτώμα ἐξηπλωμένον προῦμυτα ἐντὸς τοῦ κήπου. Μόλις δὲ τὸ ἐγύρισα καὶ ἀνετριχίαισα ὄλος.

— Χατζῆ! ἀνέκραξα· ἐφόνευσε τὸν υἱόν σου!

— Ἐφόνευσα κλέπτην, ἀπεκρίθη σκυθρωπὸς ὁ γέρον.

Καὶ μείνας μόνος ἕως οὗ ἔλθῃ ὁ ἀνακριτής, παρετήρουν τὸν νεκρόν· μυριοὶ ὄσοι λογισμοὶ συνετράραξαν τὴν κεφαλὴν μου. Καὶ στρέψας περὶ ἐμέ τὸ βλέμμα, εἶδον τὰ πάντα ἰλαρὰ καὶ γαλήνια· τὰ ἄνθη ἐζωογονοῦντο ἀπὸ τὸν ἥλιον, αἱ πεταλοῦσαι ἐπτερούγιζον φαιδρὰ καὶ τὸ θέρος ἐφαίνετο γελῶν καὶ ψάλλον.

— ὦ! εἶπα κατ' ἐμαυτὸν, ἡ φύσις γελᾷ· ἄνθρωπος ἔπεσε νεκρὸς καὶ ἡ φαιδρότης ἐξακολουθεῖ ὡς νὰ συνετρίβῃ σκόληξ ὑπὸ πτέρναν. Οἱ διαβάται παρέρχονται ἀδιάφοροι· οὐδὲ κὰν ἀκούεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ... Τὰ πάντα λοιπὸν ὕλη!

Ἐνῶ δὲ ἤμην βυθισμένος εἰς λύπην καὶ λογισμοὺς, ἤκουσα κρότον βηματῶν· καὶ στραφείς εἶδον τὸν Θεῖόν μου Κωνσταντῖνον, ὁ ὁποῖος, ὄν εἰρηνοδίτης, ἤρχετο νὰ καταστρώσῃ πρωτόκολλον.

— Ἄ! Ἄ! ἀνέκραξεν ἰδὼν με· ἤμην βέβαιος ὅτι θὰ σ' εὑρίσκη ὑποκάτω εἰς τὸ δένδρον τούτου. Ὁ δάκτυλος τοῦ Θεοῦ!...

— Ποῖον δένδρον, Θεέ μου;

— Τὸ δένδρον τοῦ μαδληντῶς πτηνοῦ. Κύτταξε! Εἶπε καὶ ἐδάκτυλοδείκτες μικρὸν πτηνὸν, τὸ ὅποιον πετῶν ἀπὸ κλαδίον εἰς κλαδίον, ἐλαρούγγιζεν ἤχους γλυκεῖς μὲν, ἀλλὰ πονθίμους ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τοῦ νεκροῦ.

— Πλέπεις, εἶπεν ὁ Θεός μου, τὸ πουλίον τούτο; ἴσως εἶναι ἀπόγονος ἐκείνου τὸ ὅποιον ἐμάθησε ζωντανὸν ὁ κακοῦργος.

— ὦ Θεέ μου!

— ὦ! ἐπανέλαθεν ὁ ἀγαθὸς γέρον, σκουπίζων τὰ ὀμματοῦλά του. Μικρὸν πτηνὸν ἔκακον, μὴ βλάπτον κανένα καὶ κελαδοῦν δι' ὄλους, βράννει εἰς τὴν πλάστιγγα τοῦ Θεοῦ περισσώτερον ἢ ὅσον ὑποθέτομεν.

JULIUS NORIAC.

Τί τὸ σημεῖον τῆς προόδου οἴκου, ἔθρους, λαοῦ; Ὅπου πρὸς τὸν ἐρωτῶντα, τίς αὐτός; ἀποκρίνον-

ται· ὁ πατήρ τοῦ δαίνοσ' ἐκεῖ ἡ ἀκμή. Ὅπου δὲ ἀπαρμόνται· ὁ υἱὸς τοῦ δαίνοσ' ἐκεῖ ἡ παρακμή. Τουτέστιν· ὅπου οἱ πατέρες γνωρίζονται διὰ τῶν υἱῶν, ἐκεῖ ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ· ὅπου δὲ τὰ τέκνα γνωρίζονται διὰ τῶν πατέρων, ἐκεῖ ἡ πτώσις καὶ ὁ θάνατος.

Γ. Ζακιοῦ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Πασιγνωστόσ εἶναι ἡ συναχῆς καταστροφὴ τῶν δασῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι διὰ τοῦ πυρός. Ἀπὸ τῆσ ἀποκαταστάσεωσ τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου πληθὺσ ἀναρίθμητον δένδρων ἐκάησαν ἐν Πελοποννήσῳ, ἐν τῇ Στερεῇ Ἑλλάδι καὶ ἐν Βύβείῳ. Αἱ πυρκαϊαὶ αὐταὶ ἀνάπτονται ὡσ ἐπὶ τὸ πολὺ ὑπὸ ποιμένων, ὅπωσ παρασκευάσωσι βοσκάσ, ἐνίοτε δὲ ὑπὸ τῶν κατοίκων ἐνεκα συμφερόντων ἰδιοτελῶν ἢ ἐνεκα ἀπροσεξίασ καὶ ἀπειροκαλίασ. Οὐ μόνον οἱ πολλοὶ, ἀλλὰ καὶ οἱ μᾶλλον πεφωτισμένοι παρ' ἡμῖν πολὺ ἀπέχουσι τῆσ γνώσεωσ τῶν ὀλεθρίων ἀποτελεσμάτων τῆσ καταστροφῆσ τῶν δασῶν. Καὶ ἐξ αὐτῶν ἔτι τῶν ἐννοούντων τὸ γινόμενον κακὸν παρετηρήσαμεν, ὅτι ὀλίγοστοι εἰσὶν οἱ ἐκτιμῶντεσ πραγματικῶσ ἕλην αὐτοῦ τὴν δεινὴν ἐπὶ τῆσ προόδου καὶ τοῦ μέλλοντοσ τοῦ τόπου ἐπιβρόη, καὶ τοῦτο διότι ὀλίγοστοι εἰσὶ παρ' ἡμῖν οἱ εἰσ τὰσ φυσιογραφικὰσ ἐπιστήμασ ἀρκούντωσ ἐγκύβαντεσ, ὅπωσ γινώσκωσιν, ὅτι ἡ καταστροφὴ ὀρισμένου ἀριθμοῦ βοτάνων ἰσοδυναμεῖ πρὸσ τὸν φόνον ὀρισμένου ἀριθμοῦ ζῶων καὶ ἀνθρώπων.

Ἡ ὑπαρξίσ τῶν δασῶν ἐπὶ τῶν λόφων καὶ ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν ὀρέων διατηρεῖ εἰσ τὰ μέρη ἐκεῖνα τὴν ὑγρασίαν. Τὰ δένδρα ἐκπέμπουσιν ὕδωρ, ψυχραίνουσι τὴν ἀτμοσφαιραν καὶ διὰ τοῦ μέσου τοῦτου σταματῶσι τὰ διαβαίνοντα νέφη καὶ προκαλοῦσι τὴν διάλυσιν αὐτῶν εἰσ βροχῆν. Τὸ ὕδωρ τῆσ βροχῆσ ἐπὶ τῶν καταφύτων ὀρέων καὶ λόφων εἰσέρχεται ὑπὸ τὸ ἔδαφοσ τῆσ γῆσ καὶ σχηματίζει τὰσ πολυτίμουσ ἐκεῖνασ ἀποθήκασ τῶν ὑδάτων, ἐξ ὧν ἀναβρῶει εἰσ τὰσ ὑπορείασ τῶν ὀρέων καὶ εἰσ τὰσ πεδιάδασ τὸ ὕδωρ τῶν πηγῶν καὶ τῶν φρεάτων. Ἡ σπουδαιότησ τῆσ διατηρήσεωσ τῶν δασῶν ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν ὀρέων καὶ ἐπὶ τῶν λόφων ἐννοήθη καὶ ἐξετιμήθη ἀκριβῶσ, ὅτε παρετηρήθησαν τὰ φοβερὰ ἀποτελέσματα τῆσ ἐλλείψεωσ αὐτῶν. Ἡ ἐν Γαλλίῳ ἐπαρχίῳ τῆσ Προβιγγίασ ἦτο ἄλλοτε χῶρα εὐφοροσ καὶ πλουσία. Ἀπὸ τῆσ καταστροφῆσ τῶν δασῶν ἐν αὐτῇ, ἐξέπεσαν αὐτὴ ἐντελῶσ ἀπὸ τῆσ ἀρχαίασ αὐτῆσ καλλονῆσ καὶ ὀλιότητοσ. Ἄδύνατον εἶναι, λέγει ὁ Blauquiere, οἱ οἰκοῦντεσ τὰσ εὐκραεῖσ ζῶνασ νὰ σχηματίσωσιν ἰδέαν ἀκριβῆ τῶν κεκαυμένων ἐκεῖνων φαράγγων τῶν προβιγγιανῶν ὀρέων, ἔνθα δὲν ὑπάρχει πλέον ἀρκούσα σκιά ὅπωσ

φιλοξενήση ἐν μόνον πτηνόν, ἔνθα ὁ ὀδοπόροσ δὲν ἀπαντᾷ κατὰ τὸ ὄροσ εἰμὴ σπάνιὰ τῖνα βότανα ξηρὰ, ἔνθα ὅλαι αἱ πηγαὶ ἀπεξηρᾶνθησαν καὶ ἔνθα βασιλεύει ἀδιακόπωσ ὀθανάσιμοσ σιγὴ μὸλις ἐνίοτε διακοπτομένη ὑπὸ τοῦ ἤχου τινῶν ἐντόμων. Ἄμα δὲ ἐκραγῆ αὐτόθι θύελλα, χεῖμαρῶρι καταβρέσουσιν αἰφῶνῆσ ἀπὸ τὰ ὕψη τῶν ὀρέων πρὸσ τὰ ξηρὰ λεκανοπέδια, καὶ κατερχόμενοι μετ' ἀκαθέκτου ὀρμῆσ, καταστρέφουσιν οὕτωσ εἰπεῖν τὴν γῆν χωρὶσ νὰ ποτίζωσιν αὐτὴν, πλημμυροῦσι χωρὶσ νὰ ὀδροσιζῶσιν αὐτὴν, καὶ ἀφίνουσι τὸ ἔδαφοσ ἀκόμη γυμνότερον φυτικοῦ ἔδαφοσ ἢ πρότερον. Ἡ χῶρα ἐκεῖ ὀμοιάζει ξηρημον, καὶ ὁ ἀνθρώπωσ ἐπὶ τέλοσ ἐγκαταλίπει ἐντελῶσ τὰσ φρικαλέασ ἐκεῖνασ ἐρημιάσ. Δὲν εἶδομεν τὴν Προβιγγίαν, ἀλλ' ἡ περιγραφὴ τοῦ Blauquiere ἐνθουμίζει ἡμῖν πολλὰ μέρη τῆσ Παλαιστίνησ, τῆσ Συρίασ, τῆσ ἑλάσσονοσ Ἀσίασ καὶ δυστυχῶσ αὐτῆσ τῆσ Ἑλλάδοσ, ἔνθα ἡ καταστροφὴ τῶν δασῶν ἐπὶ τῶν ὀρέων ἐπέφερε τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα. Ἀπανταχοῦ δὲ ἡ καταστροφὴ τῶν δασῶν παρουσιάζεται μετὰ τῆσ καταπλακτικῆσ ἐλαττώσεωσ τοῦ πληθυσμοῦ καὶ μετὰ τῆσ ἐκβαρβαρώσεωσ τῶν ἀπολειπομένων κατοίκων. Ἐν τῶν θεβαιότερων καὶ ταχυτέρων ἀποτελεσμάτων τῆσ καταστροφῆσ τῶν δασῶν ἐν τινι χῶρα εἶναι ἡ ἀποξήρανσισ τῶν πηγῶν τῶν ὑδάτων, καὶ ἡ ἐλάττωσισ τῶν ὑδάτων συνεπάγει ταχέωσ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ πληθυσμοῦ. Πρὸ τινων ἐτῶν αἱ ἐφημερίδεσ τῶν Πατρῶν ἀνέφερον, ὅτι συνεπέεισ τῶν γενομένων ἀλλεπαλλήλων πυρπολήσεων τῶν δασῶν τοῦ Ἡαναρχαίκοῦ ὄρου, ὀλιγόστευσαν οὐσινιδῶσ αἱ πηγαὶ τῶν ὑδάτων τῶν ποτιζόντων τὰσ ὄρηασ καὶ εὐφῶρουσ πεδιάδασ τῆσ Ἀρχαίασ. Τὰ δάση συγκρατοῦσι τὴν γῆν καὶ αὐξάνουσι τὴν φυτικὴν καλουμένην γῆν. Διὰ τῶν δασῶν πολλακίσ ἐσταμάτησεν ἡ βαθυμάτα πρόσοδοσ καὶ μετὰστασισ τῆσ ἄμμου. Τοῦ μέσου τοῦτου ἐγένετο ἐπιτυχὴσ ἐφαρμογὴ ἐν Αἰγύπτω παρὰ τὰσ ὄχθασ τῆσ διώρυχοσ τοῦ ἰσμοῦ τοῦ Σουέξ.

Ἄλλ' ἡ ὑπαρξίσ τῶν δένδρων τὰ μέγιστα συντελεῖ καὶ εἰσ τὴν ὑγείαν τῶν κατοίκων. Ὁ Δῶρ Wallin κατέδειξεν, ὅτι ἡ καλλιέργεια καὶ ἰδίωσ ἡ φύτευσισ δένδρων εἰσ τὰσ πεδιάδασ καὶ εἰσ τὰ ὄρη, μετέβαλεν ἐπὶ τὸ ὑγιεινότερον τὸ κλίμα τῆσ Ἀλγερίασ, ἔνθα πρὸ εἰκοσιπενταετίασ δὲν ἔβρεχεν ἐπὶ πέντε ὄλουσ ὀρεινῶσ μῆνασ, ἀμέσωσ δὲ μετὰ τὴν ξηρασίαν τὰύτην ἐπήρχοντο ὕετοὶ καταστρεπτικοί. Σήμερον ἡ βροχὴ πίπτει ἐνίοτε κατὰ τὸ ὄροσ ἐν Ἀλγερίῳ, καὶ οἱ ἀθρόοὶ ὕετοὶ κατέστησαν σπανιώτεροι. Ἡ ὀρεινὴ θερμοκρασία ἐγένετο ὀροσσεριώτερα χάρισ εἰσ τὴν φυτείαν, πρὸσ μεγίστην ὀφέλειαν τῆσ ὑγείασ τῶν εὐρωπαϊῶν ἀποίκων, ὡσ ἐξήντλουν οἱ παρατεταμένοι ὑπερβολικὸὶ καύσωνεσ. Τοιαῦτα παραδείγματα δυνάμεθα νὰ

φέρωμεν πλείστα. Ἡ ἱστορία ὄλων τῶν αἰῶνων διδάσκει ἡμᾶσ, ὅτι αἱ εὐτυχεῖσ χῶραι ἐν αἰσ ἐξετείνοντο μεγάλα δάση ὀπῆρχον πάντοτε ὑγείεσ καὶ προσφειεσ εἰσ τὴν εὐημερίαν τῶν κατοίκων. Αἱ αὐταὶ δὲ χῶραι μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν δασῶν ἐγένοντο ἐλώδεσ, παρήγαγον δὲ μιάσματα καὶ παντῆσ εἶδουσ αἰτίασ θανάτου. Οὕτω λ. χ. οἱ ἐλώδεσ πυρετοὶ βασιλεύουσιν εἰσ τῖνασ χῶρασ τῆσ ἐλάσσονοσ Ἀσίασ καὶ καθιστῶσιν αὐτάσ ἀκατοικήτουσ, ἐνῶ ἐκ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων γνωρίζομεν, ὅτι εἰσ τὰσ αὐτάσ χῶρασ οὔτε ἑλη οὔτε πυρετοὶ ὀπῆρχον, διότι ὀπῆρχον δάση. Πρὸ χιλίων ἐτῶν ἡ ἐν Γαλλίῳ ἐπαρχίῳ Brenne ἦτο κεκαλυμμένη ὑπὸ δασῶν μετὰξὺ τῶν ὀποίων ἐξετείνοντο πεδιάδεσ, ἀρδεύομενα ὑπὸ ἀφθόνωσ ἰεόντων ὑδάτων. Ἡ Brenne ἦτο τότε ὀνομαστῆ διὰ τὴν εὐφορίαν τῶν πεδιάδων τῆσ καὶ τὸ ὑγιεινὸν κλίμα τῆσ. Σήμερον ὅτε τὰ δάση αὐτῆσ ἐξηφανίσθησαν, ἡ Brenne εἶναι χῶρα ἐλώδεσ καὶ νοσηρὰ. Τὰ αὐτὰ δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν καὶ περὶ τῶν ἐν Γαλλίῳ ἐπαρχίῶν Dombes, Bresse Sologne κτλ. Ἡ ὑγιεινὴ ἐπιβρόη τῶν δένδρων εἶναι τοιαῦτη, ὅτε ἀρκεῖ τὸ παραπέτασμα οὕτωσ εἰπεῖν ἐνὸσ δάσουσ ὅπωσ σώσῃ μίαν χῶραν ἀπὸ τῆσ δηλητηριώδοσ ἀναθυμιάσεωσ ἐνὸσ ἔλουσ. Τοῦτο συμβαίνει εἰσ τι μέρος τῆσ κάτω Ἰταλίασ πλησίον τῶν Ποντικῶν ἔλων, καὶ εἰσ πλείστα ἄλλα μέρη.

Τὰ ἄπαξ ἐντελῶσ καταστραφέντα ἐπὶ τῶν ὀρέων δάση δυσκόλωσ ἐκ νέου ἀντικαθίστανται, διότι οἱ χεῖμαρῶρι παρασύρουσι τὴν φυτικὴν γῆν, καὶ καθιστῶσι τὰ ὄρη βράχουσ ἀνεπιτηδείουσ πρὸσ νέαν φυτείαν. Ὁ W. Alexis διηγείταται, ὅτι ἐν τινι ἐπαρχίῳ τῆσ Πρωσσίασ πρὸ ἐνὸσ καὶ ἐπέκεινα αἰῶνοσ κατεστράφη ὑπὸ τῆσ κυβερνήσεωσ ἐν δάσοσ χάριν χρηματολογίασ. Ἡ κυβερνήσισ εἰσέπραξε τῶ ἐντι διακοσίασ χιλιάδασ τάλληρα διὰ τῆσ πωλήσεωσ τῶν ξύλων τοῦ δάσουσ ἐκεῖνοῦ. Ἄλλ' οἱ κάτοικοὶ τῆσ ἐν λόγῳ ἐπαρχίασ ἐπὶ πολλὰσ γενεὰσ μέχρι σήμερον ὀποφέρουσι τὰσ συνεπέιασ τῆσ καταστροφῆσ ἐκεῖνησ, ἥτιεσ μέχρι τοῦδε δὲν ἠδυνήθη νὰ θεραπευθῇ μ' ὄλασ τὰσ προσπαθείασ τῆσ κυβερνήσεωσ. Σήμερον ἡ κυβερνήσισ αὐτὴ εὐχαρίστωσ ἤθελε δαπανῆσει ἑκατομμύρια ταλλήρων, ὅπωσ κατορθώσῃ τὴν φυτείαν τῶν ὀρέων τῆσ ἐν λόγῳ ἐπαρχίασ.

Εἰσ ὅλα τὰ ἔθνη παρετηρήθη ἡ τάσισ τῶν κατοίκων πρὸσ ἀντικατάστασιν τῶν δασῶν διὰ γαιῶν καλλιερησίμων. Ἡ τάσισ αὐτὴ εἶναι εὐεξήγητοσ. Οἱ δημητριακοὶ καρποὶ, αἱ νομαὶ καὶ διάφορα ἄλλα εἶδη γεωργικῆσ βιομηχανίασ ἀποφέρουσι συνήθωσ πλείοτερον εἰσόδημα ἢ τὰ δάση. Ἄλλ' ἡ χάριν κερδοσκοπίασ ὑπερβολικὴ καταστροφὴ τῶν δασῶν ταχέωσ φέρει τὰ ὀλεθρια αὐτῆσ ἀποτελέσματα, ζῆμιοὶ δὲ μετ' οὐ πολὺ καὶ ἐκεῖνοσ, οἵτινεσ ἐκερδοσκοπήσαν ἐπὶ τῆσ

καταστροφῆσ αὐτῶν, καθῶσον, ἐλαττωμένων τῶν ὑδάτων, πᾶν εἶδοσ καλλιερηείασ ζῆμιούται. Διὰ τοῦτο τὰ εὐνομούμενα κράτη προσδιώρισαν ὀρισμένην ζώνην δασῶν ἐπὶ τῶν ὀρέων καὶ τῶν λόφων, ἐκατόνισαν δὲ τὴν δεινροταμίαν εἰσ τρόπον ὅστω νὰ μὴ θυσιάζῃται τὸ γενικὸν συμφέρον εἰσ τὸ κακῶσ ἐννοούμενον συμφέρον ὀλίγων ἀτόμων. Ἐν Γαλλίῳ ἐνίοτε ἐπελάθοντο τῶν κανόνων τούτων, αἱ δὲ ζῆμιοὶ διὰ τὸν τρόπον ἐκεῖνον ἀπέθεσαν οὐ μικραὶ. Ἐν συνόλω τὰ δένδρα ἀσκούσιν ἐπὶ τῆσ φύσεωσ καὶ ἐπὶ τῆσ ζωῆσ τοῦ ἀνθρώπου μεγίστην ἐπιβρόη, ἥτοι καθαρίζουσι τὸν ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα ἀφαιροῦντα ἀπ' αὐτοῦ τὸ ὑπερῶλλον τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέτοσ καὶ ἐκπέμποντα ὀξυγόνον, σταματῶσι τὰ νέφη καὶ διαλύουσιν αὐτὰ εἰσ βροχῆν, προφυλάττουσι δ' ἐν γένει τὴν γῆν ἀπὸ λῖαν ταχείασ ἀποξηράνσεωσ ἐν ἐποχῇ ἀνομβρίας, μετρίζουσι τὴν βίαν τῶν ἀνέμων, παρακωλύουσι τὰσ μεγάλασ βροχὰσ ἀπὸ τοῦ νὰ παρασύρωσι πρὸσ τὰ κάτω τὴν φυτικὴν γῆν εἰσ τὰ κατωφερῆ ἔδαφα, διὰ τῆσ πτώσεωσ δὲ καὶ τῆσ ἀποσυνῦσεωσ τῶν φύλων καὶ τῶν κλάδων αὐτῶν ἑλτιοῦσι μετὰ παρβέουσιν χρόνου τὰσ ἀγόνουσ γαίασ.

Συνεπέωσ ἡ διατήρησισ τῶν δασῶν ἀφορᾷ εἰσ τὴν δημοσίαν ὑγείαν καὶ εἰσ τὸν δημόσιον πλοῦτον. Ἐπομένωσ τὸ ζήτημα τοῦτο ἔπρπε νὰ θεωρητῆ ἐκ τῶν πρώτων οὔτωσ εἰπεῖν ἔθνηκαὶν ζητημάτων, καὶ ὀμωσ ἐν γένει παρ' ἡμῖν οὔτε πῶρῶθεν ἐκτιμᾶται ἡ σπουδαιότησ αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ἀνάγκη πάντεσ οἱ ἐννοούντεσ παρ' ἡμῖν τὴν ἐθνικὴν ἀξίαν τοῦ ζητήματοσ, ν' ἀναλάβωσιν ἀληθῆ πατριωτικὸν ἀγῶνα διὰ τῶν ὄλων τῆσ ἐπιστήμησ, ὅπωσ πείσωσι τοὺσ πάντασ περὶ τῆσ γινομένησ συνεχῶσ ἀνυπολόγιστου ἐθνικῆσ ζῆμιάσ, καὶ περὶ τῆσ ἀνάγκησ νὰ ληφῶσι σύντονα μέτρα πρὸσ περαιτέρω πρόβλησιν τοῦ κακοῦ.

ΓΕΩΡΓΙΟσ Κ. ΤΡΗΛΛΟσ

ΠΕΡΙ ΗΧΟΥΣ

Ὁ ἤχοσ, π. χ. ἡ φωνὴ τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ἤχοσ κῶδωνοσ, ἀντανεκλάται ἐνῶ δηλ. προχωρεῖ πρὸσ τὰ ἐμπρὸσ, ἄμα συναντήσῃ ἐν ἐμπόδιον, ἔνα τοῦχον λόγου χάριν, ἐπανέρχεται πρὸσ τὸ σημεῖον τῆσ ἀναχωρήσεωσ. Τὸ φαινόμενον τοῦτο καλεῖται ἀντανεκλάσισ τοῦ ἤχοῦ.

Αὐτο ἀπλοῦσταται παρομοιώσει μᾶσ καλλιστώσι σαφεστέροσ. Τοποθετήσατε παιδάσ τὸν ἔνα ὀπισθεν τοῦ ἄλλου εἰσ μίαν γραμμὴν. Ἐκαστοσ δὲ ἄσ ἐπιθέσῃ τὰσ χεῖράσ του ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ προηγουμένου. Ὄθήσατε βιαίωσ τὸν τελευταῖον, ἢ ὀθησισ αὐτὴ μεταδίδεται ἀνεπαισθῆτωσ ἀπὸ τὸν τελευταῖον πρὸσ τὸν πρώτον, μετ' ὀλίγασ δὲ στιγμασ ὁ πρώτοσ ἀκουσίωσ πίπτει πρηνῆσ (προῦμυτα). Ἰποθέσατε ἄδη ὅτι ὁ πρώτοσ στηρίζεται διὰ τῶν χερῶν του ἐπὶ

ένος τοίχου. Ἄν ἦδη καὶ πάλιν ὠθήσῃτε βιαίως τὸν τελευταῖον, ἢ ὠθήσῃτε φθάσει εἰς τὸν πρῶτον, ὅστις ἀκουστικῶς ὠθεῖ τὸν τοῖχον τὸν ὁποῖον δὲν δύναται βεβαίως ν' ἀντρέψῃ ἢ ὠθήσῃ ἐπανέρχεται πρὸς τὰ ὀπίσω πάλιν, ἦτοι ἀντανανκλάται, μετ' ὀλίγας δὲ στιγμὰς πίπτει ὁ τελευταῖος τὸν ὁποῖον ὠθήσατε, ἀλλ' ἐξ ὑπτίας (τ' ἀνάσσελα).

Λάθετε σφαίρας ὡς τὰς τοῦ σφαιριστηρίου, τὰς ὁποίας ἐξαρτήσατε διὰ νήματος, τὴν μίαν πλησίον τῆς ἄλλης εἰς σειρὰν, οὕτως ὥστε νὰ ἐπάπτωνται ἀλλήλων. Ἀνυψώσατε τὴν πρώτην καὶ ἀφήσατέ τὴν νὰ καταπέσῃ ἐπὶ τῆς δευτέρας, ὡς ἐν ἐκκρεμῆς ὠρολογίου. Τότε ἡ δευτέρα, ἢ τρίτη καὶ αἱ λοιπαὶ μένουσιν ἀκίνητοι, μόνον δὲ ἡ τελευταία ἀνυψοῦται, ἐκτελοῦσα τὸ ἄλλο ἥμισυ τῆς παλμικῆς κινήσεως τὸ ὁποῖον δὲν ἐξετέλεσεν ἡ πρώτη.

Ἄν ἦδη καὶ πάλιν στηρίξητε τὴν τελευταίαν ἐπὶ τινος ἀκίνητου στηρίγματος καὶ ἀνυψώσατε τὴν πρώτην, ἢ κινήσῃ προχωρῶν πρὸς τὰ πρόσω, φθάνει εἰς τὴν τελευταίαν, ἀντανανκλάται ἐπὶ τοῦ κωλύματος, ἐπανέρχεται εἰς τὴν πρώτην, αὕτη δὲ ἀνυψοῦται ἐκτελοῦσα τὸ ἄλλο ἥμισυ τῆς παλμικῆς κινήσεως.

Καθ' ὅμοιον τρόπον ἀντανανκλάται καὶ ὁ ἦχος, διότι καὶ ὁ ἀτμοσφαιρικός ἀήρ, διὰ τοῦ ὁποῖου ὁ ἦχος μεταδίδεται, δύναται νὰ νοηθῇ συγκείμενος ἀπὸ μικροτάτας σφαίρας πολὺ ἐλαστικὰς. Ἄν δὲ σταθῶμεν εἰς ἀπόστασιν τινα ἀπὸ τινος διαφράγματος ἀπέναντι ἐνὸς τοίχου, ὁ ἦχος θέλει ἀντανανκλασθῆ καὶ θέλει γίνεαι ἀκουστός εἰς ἡμᾶς. Τὸ φαινόμενον τοῦτο καλεῖται ἠχώ.

Ἀλλὰ διὰ νὰ ἀκούσωμεν εὐκρινῶς ἕνα ἦχον, πρέπει οὕτως νὰ διαρκῆσῃ καὶ νὰ ἐπιενεργήσῃ ἐπὶ τοῦ ὄργανου τῆς ἀκοῆς μας τὸ τοῦ δευτερολέπτου. Ἐπειδὴ δὲ εἰς ἕν δευτέρον λεπτόν ὁ ἦχος διατρέχει 340 μέτρα, τότε εἰς τὸ τοῦ δευτερολέπτου θέλει διακύνῃ 34 μέτρα. Ὅθεν ἂν ἡμεῖς σταθῶμεν εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ τοίχου 17 μέτρων καὶ φωνήσωμεν ὦ, τότε ὁ ἦχος διὰ νὰ φθάσῃ πάλιν εἰς ἡμᾶς θέλει διακύνῃ 34 μέτρα εἰς χρόνον τὸ τοῦ δευτερολέπτου, ἡμεῖς δὲ θέλομεν ἀκούσει εὐκρινῶς τὸ ὦ καὶ διαστελεῖ αὐτὸ ἀπὸ τοῦ πρώτου. Ὅθεν ἡ ἠχώ δὲν εἶναι εὐκρινῆς ἂν σταθῶμεν εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ τοίχου μικροτέραν τῶν 17 μέτρων.

Διὰ νὰ ἀκούσωμεν εὐκρινῶς τὴν ἠχώ λέξεως διαλλάξου, π. χ. Ἐλλὰς, πρέπει νὰ σταθῶμεν τοῦλάχιστον εἰς ἀπόστασιν δύο φορές 17 μέτρων, ἦτοι εἰς 34 μέτρα, καὶ οὕτω καθεξῆς.

Διὰ τὴν ἀντήχησιν. Ἄν σταθῶμεν μεταξὺ δύο τοίχων ἐνὸς κτιρίου καὶ φωνήσωμεν, θέλομεν ἀκούσει δις ἐπαναλαμβανομένην τὴν ἠχώ, διότι ὁ ἦχος ἀντανανκλῶμενος ἐπὶ τοῦ πρώτου τοίχου

ἀντανανκλάται καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου. Ἄλλ' ἡ πρώτη ἀντήχησις εἶναι εὐκρινεστέρα τῆς δευτέρας, διότι ὁ ἦχος γίνεταί ἀσθενέστερος διὰ τῶν διαδοχικῶν ἀντανανκλάσεων. Τὰ κτίρια, οἱ βράχοι, τὰ βουνὰ, τὰ πυκνὰ δένδρα καὶ αὐτὰ τὰ νέφη παράγουσι τὸ φαινόμενον τῆς πολλῆς ἀντηχήσεως. Μεταξὺ τῶν πολλαπλῶν ἀντηχῶσεων ἀναφέρουσι τὴν εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Σιμονέτα ἐν Ἰταλίᾳ, ἣτις ἐπαναλαμβάνει τεσσαράκοντα φορές κρότον πιστολίου.

Ὅσοι ἐπεσεκέθησαν τὰ ὑπόγεια τοῦ Πανθεοῦ ἐν Παρισίοις, εἶδα ὑπάρχουσιν οἱ τάφοι μεγάλων τῆς Γαλλίας ἀνδρῶν, ὃ ἀξεπλάγησαν βεβαίως ἀκούοντες τὴν φθεβρὰν ἀντήχησιν ἴσῃ πρὸς κρότον πυροβόλου, ἣτις παράγεται ἀπὸ ἀσθενῆ κτύπον ὑπὸ τοῦ φύλακος διδόμενον διὰ τοῦ ἐπιενδύτου του.

Ὁ Ἄδδισων ἀναφέρει ἠχώ ἐν Ἰταλίᾳ ἣτις ἐπαναλαμβάνει 56 φορές κρότον πιστολίου.

Ἡ ἠχώ τοῦ Βερδὲν, παραγομένη ἀπὸ δύο κύργους ἀπέχοντας ἀλλήλων 53 μέτρα, ἐπαναλαμβάνει δώδεκα φορές τὴν αὐτὴν λέξιν.

Ἡ μεγάλη πυραμὶς τῆς Αἰγύπτου ἔχει ὑπογίους αἰθούσας, συγκοινωνούσας διὰ στοῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἡ ἠχώ ἐπαναλαμβάνεται δεκάκις. Καὶ αὐτὰ τὰ νέφη ἀντανανκλῶσι τὸν ἦχον, εἰς τοῦτο δὲ ἀποδίδουσι τὸν παρατεταρμένον κρότον τῆς βροντῆς, ἂν καὶ ἡ ἀστραπή πολλακίς εἶναι στιγμιαια. Ὁ ἦχος ἀντανανκλάται ἢ ἀπὸ ἕν νέφους εἰς ἄλλο, ἢ μεταξὺ τοῦ νέφους καὶ τῆς γῆς.

Ἐπιερχόμενοι εἰς μεγάλην αἰθούσαν ἐντελῶς κενὴν, ἀκούομεν τὸν κρότον τῶν βηματίων μας ἰσχυρῶς ἀντηχοῦντα, διότι ἀντανανκλάται ἐπὶ ὅλων τῶν τοίχων. Ἄν ὅμως καλύψωμεν τοὺς τοίχους μετὰ τήρας ἢ θέσωμεν ἐπιπλα ἢ ἄλλα ἀντικείμενα, ἢ ἀντήχησις αὕτη δὲν λαμβάνει χώραν, διότι οἱ τάπητες ἢ τὰ ἐπιπλα ἀπορροφῶσιν οὕτως εἰπεῖν τὰς δονήσεις τοῦ ἀέρος, ὃ δὲ ἦχος δὲν ἀντανανκλάται πλέον. Ῥήτωρ ὁμιλῶν ταχέως ἐντὸς μεγάλου ναοῦ, π. χ. εἰς τὴν Μητρόπολιν, δὲν γίνεταί καταληπτός, διότι ἡ φωνὴ του ἀντανανκλάται ἐπὶ ὅλων τῶν τοίχων καὶ ὑπὸ τοῦς θόλους τῆς ἐκκλησίας καὶ ἐπέργεταί σύγχυσις. Ὅταν δὲ μία συλλαβὴ προφερομένη φθάσῃ εἰς τὸ οὖς μας ἀπ' εὐθείας, συνταυτίζεται μετὰ τὰς ἀντηχήσεις προηγουμένων συλλαβῶν. Διότι μία συλλαβὴ προφερομένη, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ὄσφρη τῆς ἐκκλησίας καὶ ἀντανανκλασθῆ καὶ ἐπειτα εἰς τὸ οὖς μας, ἀπαιτεῖ πολὺ περισσότερον χρόνον παρὰ ὅταν ἐρχεται ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ ἀγορεύοντος εἰς τὸ οὖς μας.

Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ διὰ τὴν μουσικὴν τὴν φωνητικὴν ἢ καὶ τὴν ὀργανικὴν. Εἰς τὰς μικρὰς μὲν αἰθούσας ἡ ἠχώ δὲν προφθάνει νὰ σχηματισθῆ ἢ μᾶλλον συνταυτίζεται μετὰ τὴν ἀπ' εὐ-

θείας ἦχον, τὸν ὁποῖον καὶ καθιστᾷ πλέον ἐντατικόν, ἐνῶ εἰς μίαν μεγάλην αἰθούσαν ὁ ἦχος καὶ ἡ ἀντήχησις αὐτοῦ ἀποχωρίζονται καθ' ὀλοκληρίαν. Διὰ τοῦτο εἶναι ἀδύνατος ἡ ἐντὸς μεγάλου ναοῦ ἐπιτυχία συναυλίας, τῆς ὁποίας ὁ ρυθμὸς ταχύς. Ἄπ' ἐναντίας ἐπιτυγχάνει πληρέστατα ὡς πρὸς τὴν ἀκουστικὴν ρυθμὸς βραδύς, ὁποῖος εἶναι ὁ παρὰ τοῖς δυτικαῖς παραδεδειγμένος εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ὀργανικὴν μουσικὴν των. Οἱ ἦχοι παραγόμενοι μετὰ βραδύτητος ταυτίζονται μετὰ τὴν παραγομένην ὑπ' αὐτῶν ἠχώ, γενόμενοι οὕτω μᾶλλον ἐντατικοὶ καὶ κατανωκτικοί. Ἐνῶ μουσικὴ ταχεῖα καθίσταται ἀνυπόφορος ὑπὸ τοῦς θόλους μεγάλου ναοῦ.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω κατανοεῖ ὁ ἀναγνώστης ἀρκούντως, διὰ τὴν αἰθούσα τοῦ νέου Βουλευτηρίου μας ἀπέτυγεν ἀκουστικῶς, διότι ἡ φωνὴ τοῦ ρήτορος ταυτίζεται μετὰ τὰς πολλαπλὰς ἀντηχήσεις, οὕτω δὲ ἐπέργεταί σύγχυσις. Βαρεῖς τάπητες καλύπτοντες τοὺς τοίχους ἤθελον βελτιώσαι πολὺ τὴν ἀκουστικὴν τῆς αἰθούσης.

ΤΙΜ. Α. ΑΥΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΩΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ

δ.—Διατί αἱ θάλας τῶν παραθύρων τοῦ δωματίου μας καλύπτονται ὑπὸ δρόσου ἐν καιρῷ χειμῶνος;

Διότι ὁ ἐσωτερικός ἀήρ τοῦ δωματίου μας εἶναι θερμότερος τοῦ ἐξωτερικοῦ, καὶ ὡς τοιοῦτος ἐμπεριέχει μεγαλητέραν ποσότητα ἀτμῶν ὕδατος ἐν ἀφανῆ καταστάσει. Ἀλλὰ τὰ λεπτὰ στρώματα τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀέρος, τὰ ὁποῖα ἐρχονται εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν ψυχρῶν ὑάλων ἀποψύχονται, μέγα μέρος δὲ τῶν ἀφανῶν ἀτμῶν τοῦ ὕδατος κατακρημνίζονται ἐν εἴδει δρόσου ἐπὶ τῶν ὑάλων τοῦ παραθύρου ἐσωτερικῶς. Ἄν δὲ τὸ ἐξωτερικὸν ψυχρὸς αἰθέρις, ἢ δρόσος αὕτη πηγνυται καὶ μεταβάλλεται εἰς πάχνην.

Τὸ αὐτὸ συμβαίνει ὅταν κατὰ τὸ θέρος πληρώσωμεν φιάλην ὕδατος περιέχοντος πάγον. Ἀμέσως αἱ ἐξωτερικαὶ τῆς φιάλης παρειαὶ καλύπτονται ὑπὸ δρόσου.

ΡΩΣΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ

ΤΟ ΨΥΧΟΣ, Ο ΠΑΙΟΣ ΚΑΙ Ο ΑΝΕΜΟΣ

Εἰς περιηγητῆς ἀπήνησέ ποτε καθ' ὄδον τὸν Ἥλιον, τὸ Ψυχὸς καὶ τὸν Ἄνεμον. Ἐχαιρέτισε δ' αὐτοὺς καὶ εἶπε·

«Καλ' ἡμέρα.

«Διὰ ποῖον εἶπε τὴν καλ' ἡμέραν τάχα;» ἤρχισαν τότε νὰ λέγωσι μεταξύ των οἱ τρεῖς σύντροφοι.

—Βεβαίως δι' ἐμὲ, λέγει ὁ Ἥλιος, ἐπειδὴ φοβεῖται μήπως τὸν καύσω.

—Ὅχι, ἔχεις λάθος, τὴν εἶπε δι' ἐμὲ, λέγει τὸ Ψυχὸς, ἐπειδὴ μὲ φοβεῖται περισσότερον.

—Παράξενον πράγμακί, προσέειπε ὁ Ἄνεμος· οὔτε σὲ οὔτ' ἐκείνον ἐχαιρέτισεν ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐμὲ μόνον.

Καὶ ἰδοὺ ἀμέσως λοιπὸν ἤρχισαν νὰ φιλονεικῶσι, νὰ ὑβρίζωνται καὶ μικροῦ δεῖν ἐγγρονθοκοποῦντο.

—Τέλος πάντων, ἀνακράζει ὁ Ἄνεμος, τί ὠφελοῦσιν αἱ φιλονεικίαι; Ἄς ὑπάγωμεν νὰ ἐρωτήσωμεν αὐτὸν ἡμεῖς οἱ ἴδιοι πρὸς ποῖον εἶπε τὴν καλ' ἡμέραν.

Παρευθὺς τρέχουσι κατόπιν τοῦ περιηγητοῦ, τὸν συλλαμβάνουσι καὶ τὸν ἐρωτῶσιν.

—Τὴν εἶπα πρὸς τὸν Ἄνεμον, ἀπαντᾷ ὁ ἄνθρωπος.

—Ἄ! ἄ! καὶ ὑστερον λέγουσιν ὅτι δὲν εἶχα δίκαιον, ἀνακράζει ὁ Ἄνεμος.

—Πολὺ καλὰ, προσθέτει ἀμέσως ὁ Ἥλιος πλήρης ὀργῆς· τώρα πρέπει νὰ προσέχης. Θὰ σὲ κατακάσω, καὶ τότε θέλεις μ' ἐνθυμηθῆ.

—Μὴ φοβοῦ τὸ παραμικρόν· δὲν θὰ σὲ κατακάσω, λέγει ὁ Ἄνεμος, διότι ἐγὼ θὰ ἀρχίσω νὰ πνέω καὶ θέλω σὲ δροσίσει.

—Ναί, ἀνόητε ἄνθρωπε, ἀλλὰ τότε θὰ ἀναλάβω ἐγὼ νὰ σὲ παγώσω, προσθέτει τὸ Ψυχὸς.

—Μὴ ἀνησυχῆς, φίλε μου, λέγει πάλιν ὁ Ἄνεμος· ἐάν τὸ Ψυχὸς ἐπιχειρήσῃ νὰ σὲ καταδιώξῃ, πάύω ἀμέσως ἐγὼ τοῦ νὰ πνέω, καὶ οὕτω πως δὲν ὑποφέρεις τίποτε· διότι οὔτε τὸ ψυχρὸς δύναται νὰ βλάψῃ ἀνευ τοῦ ἀνέμου, οὔτε ὁ ἥλιος νὰ καύσῃ, ὅταν ὁ ἄνεμος πνέῃ.

ΛΑΙΘΕΙΑΙ

* Πολλακίς ἡ ψυχὴ, ἰδίως τοῦ νέου, εὐρίσκειται οὕτω πως διατεθειμένη, ὥστε μικρὰ παράκλησις ἀρκεῖ νὰ παρασύρῃ αὐτὴν εἰς πράξεις φερούσας τὸν τύπον τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς αὐταπαρνήσεως, καθὼς τὸ ἄνθος τὸ ὁποῖον, ἕνα ἀνοίξῃ, κλίνει τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ τρυφεροῦ στελέχους, εἰσιμον νὰ χαρίσῃ τὴν εὐωδίαν του εἰς τὴν πρώτην πνοὴν τοῦ ἀέρος. Αἱ στιγμὰὶ αὗται, ἄξιαι νὰ κινήσωσι τὸν θαυμασμόν καὶ τὸ σέβας, εἶνε κυρίως ἐκεῖναι τὰς ὁποίας ἡ πονηρία καὶ ἡ φιλοκέρδεια καιροφυλακτοῦν προσεκτικῶς ν' ἀρπάξωσι, δεσμεύουσαι οὕτω διαπαντός τὸ ἀφρόρητον αὐτῶν ὄμμα. (Manzoni).

* Ἐνθυμοῦ πάντοτε τὸ παρελθόν· ἀλλ' αὐτὴ ἡ ἀνάμνησις τοῦ παρελθόντος ἄς σὲ προτρέπη νὰ ὠφελῇσθῃς ἐκ τοῦ παρόντος πλείοτερον καὶ καλλίτερον, ἢ ὅσον ὠφελῆθῃς ἐκ τοῦ μὴ ὑπάρχοντος πλέον χρόνου. Ἐν ταῖς ὀλίγαις ταύταις λέξεσιν ἅπανα τοῦ σοφῶς ζῆν ἢ τέχνην περιλαμβάνεται. (Zschokke).

* Ἡ ἐκτίμησις ἀξίζει πλείοτερον παρὰ ἡ διασημότης, ἢ ὑπόληψις ἀξίζει πλείοτερον παρὰ

ἢ φήμη, καὶ ἡ τιμὴ πλείοτερον παρὰ ἡ δόξα. (Chamfort).

* Μὴ νομίσης ποτὲ ὅτι, ἐπειδὴ εἶσαι φίλος, ἔχεις διὰ τοῦτο καὶ τὴν ἀδελφίαν νὰ λέγῃς πράγματι δυσάρεστα πρὸς τοὺς φίλους σου. Ἐξ ἐναντίας, ὅσω στενοτέρω εἶνε ἡ σχέσις σου μὲ πρὸσωπόν τι, τόσω μὲ πλείοτερον δεξιότητά καὶ εὐγένειαν πρέπει νὰ φέρῃσαι.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Οἱ ὑπηρετῆται ἐν Ἀμερικῇ.

«Οἱ οὐλο παραπονοῦμεθα καθ' ἑκάστην κατὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ τῶν ὑπηρετριῶν μας, ἀλλὰ τί νὰ εἴπουν οἱ δυστυχεῖς Ἀμερικανοὶ παρὰ τοῖς ὁποίοις ἡ ὑπηρετικὴ τάξις κατέστη ἀληθὴς μάστιξ! Δὲν εἶνε παράξενον ν' ἀκούσωμεν αἰφνης ὅτι ἐν Ἀμερικῇ, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι διακρίνονται διὰ τὸ ἐφευρετικὸν τοῦ πνεύματός των, ἐφεύρον μηχανικοὺς ὑπηρετῆτας ἢ ὑπηρετρίδας ἀτμοκινήτους, διὰ νὰ σωθῶσιν ἐπὶ τέλους οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τῆς δυναστείας τῶν ζώωντων ὑπηρετῶν καὶ τῶν ὑπηρετριῶν, τῶν φορουσῶν σάρκα καὶ ὀστά.»

Ἄς κρίνῃ ὁ ἀναγνώστης καὶ ἡ καλὴ ἀναγνώστρια ἂν λέγωμεν ὑπερβολὰς ἐκ τοῦ ἐπομένου ἀρθροῦ γινωστωτάτου περιοδικοῦ συγγράμματός, τῆς Βρετανικῆς Ἐπιθεωρήσεως. «Εἰς Νέαν Ὑόρκην, λέγει ἡ Ἐπιθεωρήσις, μία ὑπηρετρία πληρόνεται πρὸς 45 ἕως 20 δολλάρια (75—100 νέας δραχμὰς) κατὰ μῆνα. Ἐπισταται αὕτη εἰς τὰ τῆς οἰκίας ἔχουσα ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς ὑποὑπηρετριάς, ἐξέρχεται ἐπ' ἀδείᾳ ὅταν θέλῃ, δέχεται τοὺς φίλους καὶ γνωρίμους τῆς καὶ τοὺς μιλεῖ ἀναλώμασι τοῦ οἰκοδεσπότου, οὐδέποτε καθαρίζει ὑποδήματα, διότι θεωρεῖ τὸ ἔργον τοῦτο πολὺ ταπεινωτικόν, καθαρίζει δὲ μόνον τὰ ἰδικά της, δὲν ἀπαντᾷ ὁσάκις τὴν φωνάζουν, δὲν ἀνοίγει τὴν θύραν ὁσάκις κτυποῦν, τέλος πάντων ζῇ εἰς τὴν ξένην οἰκίαν ἀπαράλλακτα ὡς ἂν ἔζη εἰς τὴν ἰδικήν της, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ὅλα τὰ ἔξοδά της εἶνε εἰς βῆρος τοῦ κυρίου, ὅστις τὴν πληρόνει.»

Εὐκόλως τώρα ἐννοεῖ τις διατὶ οἱ Ἀμερικανοὶ προτιμῶσι νὰ κατοικῶσι, καὶ ὅταν ἀκόμη ἔχουν οἰκογένειαν, εἰς τὰ ξενοδοχεῖα.

«Ἄμα ἐφθάσα εἰς Νέαν Ὑόρκην, ἐξακολουθεῖ ὁ ἀρθρογράφος, παρετήρησα μὲ μεγάλην μου ἐκπληξίν ὅτι ὁ φίλος μου N . . , ἄνθρωπος πλούσιος καὶ κατέχων διακεκριμένην πολιτικὴν θέσιν, κατῴκει μετὰ τῆς οἰκογενείας του εἰς τὸ ξενοδοχεῖον.

—Ἐἶχα καὶ ἐγὼ οἰκίαν ἄλλοτε, μοι εἶπε μεδιῶν, εἶλεπον τὴν ἐκπληξίν μου, ἀλλὰ ἀπὸ δύο ἐτῶν ἀπεφάσισα ν' ἀλλάξω βίον, διότι ἐβαρύνθη, ἀδελφε, νὰ ἀνάπτω κάθε πρωτὴ τὴν φωτιάν, νὰ καθαρίζω τὰ ὑποδήματά μου, νὰ ἀνοίγω τὴν θύραν, νὰ κάμνω τέλος β,τι οἱ πολυάριθμοι ὑπηρετῆται, τοὺς ὁποίους ἀδρῶς ἐπλήρωνον, δὲν ἐπέι-

θοντο νὰ κάμνωσι. Εἶχον προσκαλέσει μίαν ἡμέραν μερικοὺς φίλους εἰς γεῦμα, ἐπανελθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν μου τὴν πρᾶσιωρισμένην ὤραν διὰ νὰ τοὺς ὑποδεχθῶ, εὗρον τὴν σύζυγόν μου μόνην, μὲ τὰ τέκνα μου· οἱ ὑπηρετῆται μας εἶχον ὄλοι λειποτακτῆσαι προφασίζόμενοι ὅτι εἶχε προσηβληθῆ ἡ φιλοτιμία των, δὲν ἤξεύρω διὰ τίνας λέξεως, τὴν ὁποίαν τοὺς εἶχον εἶπει. Ἐσκέφθη τότε ὅτι καιρὸς ἦτο νὰ λειποτακτῶμεν καὶ ἡμεῖς, τοιοῦτοτρόπως δὲ, φίλε μου, ἀποκατεστάθημεν ἐδῶ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, καὶ ὅταν συλλογίζομεθα τί μᾶς ἔκαμνον οἱ ὑπηρετῆται μας νὰ ὑποφέρωμεν, δὲν μετανοοῦμεν διὰ τὴν ἀπόφασίν μας.»

Ἡ διαγωγή αὕτη τῶν ὑπηρετῶν ἐν ταῖς ἡνωμέναις Πολιτείαις ἐξηγεῖ ἀκόμη ἰδιαιτέρα τινὰ τοῦ ἐκεῖ κοινωνικοῦ βίου. Εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην οὐδέποτε δίδουν οἱ ἄνθρωποι γεύματα· αἱ συναθροίσεις ἐκεῖ εἶνε ὅλως πνευματικαί, χωρὶς φαγητῶν καὶ ποτῶν. Ἐντυχεῖς δὲ πρέπει νὰ λογίζονται οἱ προσκαλοῦντες ὅταν δὲν ἀναγκάζονται καὶ νὰ ἀνοίγωσι μόνον τὴν θύραν ὅταν κτυποῦσιν οἱ προσκεκλημένοι, οἱ ὁποῖοι καὶ διὰ τοῦτο συμβαίνει πολλάκις ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν καὶ πλέον νὰ περιμένωσιν οἱ δυστυχεῖς!

Εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ἀποφύγει τις ὅλας αὐτὰς τὰς ἐνοχλήσεις. Ἐκεῖ ἕκαστος ὑπηρετῆτης ἔχει τὴν εἰδικότητά του. Εἶνε λ. χ. εἰς ὑπηρετῆτης ὠρισμένος διὰ νὰ καθαρίζῃ τὰ ὑποδήματα, καὶ ὡς ἐκ τούτου τὰ καθαρίζει εἰς ὅλους τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῷ ξενοδοχεῖῳ· δὲν θεωρεῖ λοιπὸν πλέον τὸ ἔργον ὡς ταπεινωτικόν, διότι δὲν ὑπηρετεῖ ἕνα κύριον· αὐτοῦ ἐγκρίεται ὅλον τὸ ζήτημα. Ἐχει πολλὴν ματαιότητα ἡ ὑπηρετικὴ τάξις ἐν τῇ Ἀμερικῇ, διὰ τοῦτο καὶ δὲν θέλουν νὰ ἀναμίσχωνται ὑπηρετῆται οἱ ὑπηρετῆται, ἀλλὰ οἱ μὲν ἄνδρες βοηθοὶ ἢ ἀντισταθμοὶ, αἱ δὲ γυναῖκες κυράδες. Ὅταν βλέπομεν πολλὰς ἐν ταῖς ἀμερικανικαῖς ἐφημερίαις, εἰς τὴν περὶ τῶν γνωστοποιήσεων, ὅτι χρωματισμένη τις κυρά (μαῦρη δηλαδὴ) προτείνει ἑαυτὴν εἴτε ὡς πλύστραν, εἴτε ὡς βαλαμηπόλον, εἴτε ὡς μαγειρίσσαν. Ἦσον δὲ πολὺ ἐπενεργεῖ ἐπὶ τοῦ πράγματος ἡ ἀξίωσις τοῦ τίτλου, ὡς τῆ ὑπηρεσία τῶν βοηθῶν καὶ τῶν κυράδων κατήντησεν ἀληθῶς ἀφόρητος, ἀπὸ μάλιστα ἡ ἐνδυμασία, οἱ τρόποι καὶ ἐν γένει τὸ ἐξωτερικὸν τῶν ὑπηρετῶν συμφωνοῦσι πρὸς τὰς ἀξιώσεις των, καὶ τινες μάλιστα ἔχουσιν ὅλα τὰ ἐνδεικτικὰ ἀρίστης ἀγωγῆς. Αἱ ὑπηρετρίαι ἰδίως οὐδόλως σχεδὸν διαφέρουσι τῶν κυριῶν των κατὰ τὴν ἐνδυμασίαν καὶ τὴν λευκότητα τῶν χειρῶν. Εἰς τινὰς οἰκίας ἐμπορεῖ τις νὰ εὖρη ὑπηρετῆτην ἠξεύροντα λατινικὰ καὶ ὑπηρετρίαν κροῦσαν τὸ κλειδοκύμβαλον, ἀναφέρονται δὲ καὶ βαλαμηπόλοι, αἵτινες κατέλειψαν τὴν προτέραν ὑπηρεσίαν των διὰ νὰ συστήσωσι Παρθεναγωγεῖον! Τοῦτο δὲ προέρχεται ἐν

τοῦ ὅτι ἡ ἐκπαίδευσίς εἶνε ἐν Ἀμερικῇ εἰς πάντας, πλουσίους ἢ πένητας, προσετή· οὐδὲν λοιπὸν θαῦμα ἂν εὐρίσκωνται τινες καὶ ἐκ τῆς τελευταίας τάξεως ἔχοντες ἱκανὴν εὐφυίαν, ὥστε νὰ ἐπωφεληθῶσι τὰ μαθήματα, ἅτινα τόσον εὐκόλως ἠδυνήθησαν νὰ διδαχθῶσι. Κατὰ λογικὴν δὲ ἀκολουθίαν οἱ Ἀμερικανοὶ οἱ ἐκ τῆς ἐσχάτης κοινωνικῆς τάξεως καὶ αὐτοὶ πολὺ ὑποφέρουσιν ἀναγκάζόμενοι νὰ γείνωσιν ὑπηρετῆται, καὶ τοὺς κυρίους των ἀνηλεῶς βασανίζουσι. Ἐσχάτως μάλιστα αἱ ἀμερικανικαὶ οἰκογένειαι ἤρχισαν νὰ φέρωσιν ὑπηρετῆτας καὶ μάλιστα ὑπηρετρίδας ἐκ τῆς Γερμανίας, ἐκ τῆς Ἑλβετίας, ἐκ τῆς Σκωτίας καὶ ἀλλαχόθεν. Δυστυχῶς ἡμεῖς ὅπως εἰς πάντα τὰ πράγματα οὕτω καὶ εἰς τοῦτο, τὸ κακὸν παράδειγμα τάχιστα μετεδόθη καὶ οἱ εὐρωπαῖοι ὑπηρετῆται κατέστησαν ἐκεῖ ὁποῖοι καὶ οἱ ἀμερικανοί. Μένουσιν οἱ μαῦροι, οἵτινες εἶνε πρόθυμοι, προσηνεῖς, φέρονται μετὰ πολλοῦ σεβασμοῦ, εἶνε δὲ καὶ ταχυμαθεῖς. Τοὺς τοιοῦτους ἡμεῖς προσλαμβάνομεν πρὸ πάντων τὰ ξενοδοχεῖα, ἐπιβάλλομεν δὲ εἰς τὰ δυστυχῆ ταῦτα ὄντα οἱ ἐν αὐτοῖς λευκοὶ ὑπηρετῆται τὰ δυσχερέστατα καὶ ταπεινωτικώτατα τῶν ἔργων. Οὕτω νοοῦσι τὴν ἰσότητά οἱ ὑπηρετῆται οἱ ὑπηρετῆται.

Περὶ τῶν ἵππων τοῦ πρίγκηπος τῆς Οὐαλλίας.

Ἐκ τινος ἀγγλικῆς ἐφημερίδος ἀποσπῶμεν τὸ ἐξῆς ἄρθρον περὶ τῆς διαίτης, εἰς ἣν ὑπεβλήθησαν οἱ ἵπποι τοῦ πρίγκηπος τῆς Οὐαλλίας πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως αὐτῶν εἰς τὰς Ἰνδίας.

Γενομένων τῶν προπαρασκευῶν πρὸς ἀναχώρησιν τοῦ πρίγκηπος τῆς Οὐαλλίας καὶ μετὰ τῆσιν αὐτοῦ εἰς τὰς Ἰνδίας, ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν, ὅτι οἱ ἵπποι, οὗς ἤθελε μετ' αὐτοῦ λάβει, ἠδύνατο νὰ καταδειχθῶσι πολὺ ἐπικίνδυνον πρὸς ἵππευσιν, ἅμα ἤθελον συναντήσῃ ἐλέφαντας, καμήλους, ἢ ἄλλα ζῶα, τῶν ὁποίων ἡ παράδοξος μορφή ἤθελε πιθανῶς καταπλήξῃ αὐτοὺς. Καὶ ἀληθῶς, τὰ κολοσσαῖα ἀναστήματα, ἢ βαρεῖα δσμῆ τῶν ζῶων ἐκείνων, ὁ θόρυβος τῶν ὁποίων προξενοῦσιν ἤθελον ἀρκέσει, ὅπως ἐκπλήξωσι τὸν ἡμερώτατον τῶν ἵππων. Ἀπεφασίσθη λοιπὸν, ἵνα οἱ τρεῖς ἐξαιρετοὶ ἵπποι, οἱ ἐκλεχθέντες ἐκ τῶν σταύλων τοῦ πρίγκηπος, ὀδηγηθῶσιν εἰς τὸν ζωολογικὸν κήπον τοῦ Λονδίνου, ἐκεῖ δὲ μετὰ πολλῶν προφυλάξεων καὶ ἡπίου τρόπου συνειθίσωσιν εἰς τὴν θέαν τῶν ζῶων, ἅτινα μετ' οὗ πολὺ ἐμελλον νὰ συναντήσωσιν ἐν ταῖς Ἰνδίαις. Τὸ δὲ μέτρον τοῦτο ἐπέτυχε θαυμασίως καὶ ἀπεδείχθη, ὅτι ἵπποι θυμοειδεῖς καὶ πλήρεις νοημοσύνης διὰ διαίτης ἀρμόδιας συνειθίζουσι ἐντελῶς εἰς τὴν θέαν τῶν φοβερωτάτων ζῶων.

Τὴν πρῶταν, πρὶν ἢ ὁ λαὸς εἰσελθῆ εἰς τὸν Κήπον, ἐγένοντο αἱ δοκιμασίαι. Εἶχεν ἀποφασισθῆ ἕκαστος τῶν ἵππων νὰ ἵππευθῆται ὑπὸ ἱπποκόμου πεπειραμένου ἢ ἱπποδραμαστοῦ, καὶ οἱ τρεῖς ἵπ-

ποι τοιοῦτοτρόπως ὀδηγούμενοι, ἐφύασαν κατὰ τὸν προαδιορισθέντα χρόνον· ἀντὶ δὲ νὰ εἰσελθῶσιν ἀθῶραι εἰς τὸν Κήπον, ὀδηγήθησαν πρὸς τὰς κίγκλιδας τοῦ θηροτροφείου, ὁπόθεν διέκρινον κάλλιστα τὸν πελώριον ἄρρενα ἐλέφαντα τῆς Ἀφρικῆς, περιφερόμενον ἐν τῇ περιφράκτῳ αὐτῇ.

Βύρισκόμενοι οἱ ἵπποι ἐξῴθεν τοῦ δρυφράκτου, ἠσθάνοντο ἑαυτοὺς ἐν ἀσφαλεῖ, καθὼς ἐβλεπον τὴν ὁδὸν ἐλευθερὰν ὅπως φύγωσιν ἐν ἀνάγκῃ. Ἄμα δὲ συνῆλθον ἐκ τῆς πρώτης ἐκπλήξεως, ὀδηγήθησαν ἐν τῷ Κήπῳ πλησιέστατα, ἵνα ἰδῶσι τὸν ἐλέφαντα μεθ' ὅλης τῆς δυνατῆς ἀνέσεως.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἡ θέα τοῦ ζώου ζωηρῶς ἐξέπληξε τοὺς ἵππους, κυρίως μάλιστα ὅταν ὁ ἐλέφας ἠνώρθωσε τὰ μεγάλα αὐτοῦ ὄτα, ὅταν ἠθέλησε νὰ λακτίσῃ αὐτοὺς, ἐκβαλὼν φωνὴν ὀξεῖαν εἰς σημεῖον ἐφόδου. Πλὴν ἀμέσως οἱ ἵπποι συνῆλθον, ἐνῶ πρότερον εἶχον σχεδὸν ἀφηνιάσει, καὶ μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας ἐπλησίαζον ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἤγγιζον τὴν ἄκραν τῆς προσοκίδος τοῦ ἐλέφαντος. Κατόπιν πάλιν ὀδηγήθησαν πλησίον τοῦ μεγάλου μινοκέρωτος τῶν Ἰνδιῶν. Καί τοι δὲ ἐφάνησαν ἡμερώτατοι, τὸ τερατώδες ἐκεῖνο ζῶον ἐξεμάνη ἐπὶ τῇ θέᾳ ἀνθρώπων ἐπίππων, ἐλθόντων τόσω πλησίον τῆς κατοικίας του. ἤρχισε λοιπὸν νὰ ὠρῆται καὶ ἐφόρμησε κατὰ τοῦ δρυφράκτου μετὰ μανίας καταπληκτικῆς, εἶνε δὲ πρόδηλον ὅτι, ἐὰν ἠδύνατο, ἤθελε ἀναμφιβόλως κακοποιήσαι τοὺς καινοφανεῖς ἐκείνους ζῆνους.

Ἄλλὰ καί τοι τὸ θηρίον ἐκεῖνο ἐξεμάνη, ὁ εἰς τῶν ἵππων εἰδείθη λίαν ἀτάραχος. Ἦτο πολλὰ περίεργον νὰ παρατηρῆ τις τοῦ ὄρατου ἐκείνου ἵππου τὸ προσεκτικὸν καὶ πλήρες νοημοσύνης βλέμμα, μεθ' οὗ ἐξήταζεν οὕτως εἶπειν τὸν ἐξηγριωμένον μινοκέρων ἄνευ δειλίας ἢ φόβου. Προδήλως δὲ ἡ ἀτάραξία τοῦ ἵππου τοῦτου ἐνεθάρρυνε καὶ τοὺς λοιποὺς δύο.

Ἐπειτα ὀδηγήθησαν οἱ ἵπποι πρὸς τὰς καμήλους, ἐνομισθῆ δὲ, ὅτι ἡ θέα τῶν καμήλων ἤθελε ταραξεί αὐτοὺς μᾶλλον τῆς τοῦ ἐλέφαντος καὶ τοῦ μινοκέρωτος. Ὁ παράδοξος αὐτῶν σχηματισμὸς ἐπροξένησε τοῖς ἵπποις ἐκπληξίν ἀπερίγραπτον· ἀλλὰ μετ' οὗ πολὺ κατωρλώθη νὰ πλησιάσωσι τὰς καμήλους ἐγγύτατα· ὅπως συνειθίσωσιν εἰς τὴν βαρεῖαν αὐτῶν δσμῆν, σχεδὸν ἤγγισαν αὐτὰς καὶ ἐντελῶς πρὸς ταύτας συνωκειώθησαν. Ὅπερ δὲ παράδοξον, εἰς τῶν ἵππων ἐφαίνετο ἐπιθυμῶν νὰ ἐπισκεφθῆ ἐκ νέου τὰ ζῶα τοῦ Κήπου. Οὐδεμίαν τέλος δυσκολία ὑπῆρξεν, ὅπως ὀδηγηθῶσιν οἱ ἵπποι πρὸς τοὺς λέοντας καὶ τὰς τίγρεις, καὶ τοι ἡ θέα τῶν ἵππων ἔτρεπεν εἰς φυγὴν τὰ θηρία ἐκεῖνα.

Τοιοῦτοτρόπως μετ' οὗ πολὺν χρόνον συνεπληρώθη ἐντελῶς ἡ ἀνατροφή τῶν τριῶν ἵππων καὶ ὡς πρὸς τοῦτο.

Ἡ πρώτη ἐκπαίδευσις ἐν Ἑλλάδι.

Κατὰ τὰς νεωτάτας καταστατικὰς τὰ εὐρωπαϊκὰ ἔθνη πρέπει νὰ καταταχθῶσιν ὡς ἐξῆς ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς στοιχειώδους αὐτῶν ἐκπαίδευσως.

Πρώτη τάξις. — Δανιμαρκία, Σουηδία καὶ Νορβηγία, Γερμανία, Ὁλλανδία, Σκωτία.

Δευτέρα τάξις. — Βελγικὴ, Ἑλβετία, Ἀγγλία, Ἴρλανδία, Γαλλία, Αὐστρία.

Τρίτη τάξις. — Ἰσπανία, Ἰταλία, Ἑλλάς, Πορτογαλία.

Τετάρτη καὶ τελευταία τάξις. — Ρωσία καὶ Τουρκία.

Παιδικὴ ἀφύπνιξις περὶ τῆς ἱστορίας.

Ὁ Γκυζὸς διεσκέδαζε διηγούμενος ἱστορικὰ γεγονότα εἰς τοὺς μικροὺς ἐγγόνους του. Ἡμέραν τινὰ εἶχεν ὡς θέμα τῆς ὁμιλίας του τὴν ἱστορίαν τῆς Ἀγγλίας καὶ σὺν ἄλλοις ὁ ἐνδοξὸς συγγραφεὺς ἀνέφερε καὶ τὸ ἀξιοπεριεργὸν ἐκεῖνο τῆς βιογραφίας τοῦ Ἑρρίκου Α', ὅστις, ἀπολέσας τὸν υἱὸν του, δὲν ἐγέλασε πλέον οὔτε ἕπαξ μέχρι τοῦ θανάτου του.

Εἷς ἐκ τῶν μικρῶν ἀκρατῶν ἐφάνη δυσπιστῶν πρὸς τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο. Ἐρωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ πάππου του πόθεν προήρχετο ἡ δυσπιστία του.

— Αἴ! εἶπε. Καὶ τί ἐκαμνεν ὅταν τὸν ἐγαργάλιζαν;

Εἰς ἀναγκαστικὰ.

Ἡ ἀλεκτρομαχία εἶνε, ὡς γνωστὸν, τὸ πάθος τῶν Ἀγγλῶν, ὡς ἡ ταυρομαχία τῶν Ἰσπανῶν. Ἀγγλὸς τις προσέφερε πρὸς ἀγορὰν ἀλέκτορος, μὴδὲν ἔχοντος ἄλλως τὸ ἐξαιρετικόν, φονεύσαντος ἕμως ἐν μονομαχίαις ὑπὲρ τοὺς ἐξήκοντα ἀλέκτορας πολλῶν αὐτοῦ μεγαλοσωμοτέρους, 10,000 φράγκων· ἀλλ' ὁ κύριος τοῦ ἀλέκτορος ἀπεποιήθη, διότι ὑπελόγησεν ὅτι θὰ κερδίσει ἀσυγκρίτως τῷ λόγῳ πλείονα ἐκ στοιχημάτων.

Τὸ ἐπόμενον ἀρθρῖδιον, ὅς καὶ τὰ προσηγῶς δημοσιευθησάμενα περὶ καθαρισμοῦ, ἀερτισμοῦ, θερμάνσεως καὶ φωτισμοῦ τοῦ κοιτῶνος τῶν ἀρρώστων, ἐσταχυολογήθησαν ἐκ τοῦ β' κεφαλαίου τοῦ προσηγῶς ἐκδοθέντος, ἐνταλῆ τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλείας, ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ κ. Νικολάου Ι'. Μακκὰ βιβλίου, «Ὁδηγία περὶ νοσηλείας ἀρρώστων» ἐπιγραφομένου. Σκοπὸς τοῦ χρησιμωτάτου τούτου βιβλίου, οὗ τινος τὴν κτῆσιν συνιστάμεν εἰς πᾶσας τὰς οἰκογενεάς, εἶνε ἡ διάδοσις τῶν ἀναγκαίων γνώσεων, ὡς πᾶσα μήτηρ καὶ πᾶσα γυνὴ, ἐπιρριτοῦσα ἐν ὅρῳ ἀσθενείας τὰ ἴδια τέκνα ἢ τὸν σύζυγον ἢ τὸν ἀδελφόν, δεῖται νὰ ἔχη, ὅτι, ἐκτελεθῆ μετὰ τῆς προσηγῶς ἀκριβείας τὰς παραγγελίας τοῦ ἱατροῦ· ἔτι δὲ σκοπὸς τοῦ βιβλίου εἶνε νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν νοσησάντων.

Σ. τ. Δ.

ΥΓΙΕΙΝΗ

Περὶ τοῦ κοιτῶνος τῶν ἀρρώστων.

Ὁ κοιτῶν παντὸς ἀνθρώπου εἶναι ἐκ τῶν κυριωτέρων ἀντικειμένων τῆς ὑγιεινῆς· καὶ δικαίως· διότι ἐν αὐτῷ διανύει ὁ ἄνθρωπος ὅλας τὰς νύ-

κτας τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ἥτοι μέρος αὐτῆς οὐ μικρόν· ἀλλ' ἐν καὶ ἐν ὑγιείᾳ ἦναι χρεῖα πολλῆς προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας περὶ τοῦ κοιτῶνος, ὅπως ἦναι ὑγιεινός, ὁποῖα δὲν χρήζει φροντίδος ὁ κοιτῶν πάσχοντος ἀνθρώπου, διαμένοντος ἐν αὐτῷ νύκτας τε καὶ ἡμέρας πολλάς, πολλάκις δὲ καὶ ἐβδομάδας ὅλας ἢ μῆνας τινάς, ἐνίοτε δὲ μάλιστα καὶ ἐφ' ὅλον τὸν ἐφεξῆς βίον αὐτοῦ; Ὅθεν οὐδὲν δικαιοτέρον, ἢ ἡ μέριμνα περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ καταλληλοτέρου ἐν πάσῃ οἰκίᾳ κοιτῶνος, ἐν ᾗ μέλλει νὰ νοσηλευθῇ ὁ πάσχων. Ὅπως δὲ ἦναι κατάλληλον πρὸς τοῦτο δωμάτιόν τι, πρέπει νὰ ἔχη τὰς ἐξῆς ιδιότητας·

α. Νὰ κείται μακρὰν ὑψοῦς καὶ πύσης τα-

ραχῆς.

β. Νὰ ἦναι εὐαερον καὶ φωτεινόν.

γ. Νὰ μὴ ἦναι ὑγρόν.

δ. Νὰ ἔχη καλὴν διάθεσιν πρὸς τὸν ἥλιον κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἔτους.

ε. Νὰ κοινωθῇ, εἰ δυνατόν, πρὸς ἕτερον δωμάτιον, δυνάμενον νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὸν ἄρρωστον.

Ὁμολογούμενον εἶναι ὅτι πᾶς ἄρρώστος ἔχει ἀνάγκην τελείας ἡσυχίας πνευματικῆς τε καὶ σωματικῆς· ὅθεν καὶ ὁ κοιτῶν συμφέρει νὰ μὴ κείται ἐπὶ ὁδῶν θορυβωδῶν, ἀλλὰ μῆτε πλησίον τοῦ μαγειρείου· ἔστω δὲ ὅσον τὸ δυνατόν εὐαερος, φωτεινός καὶ προσήλιος· διότι δωμάτια μικρὰ καὶ χαμηλά, ἢ σκοτεινὰ καὶ στερούμενα παροθύρων πρὸς τὸν ἔξω ἀέρα, εἶναι ὅλως ἀνεπιτήδεια εἰς νοσηλείαν ἀρρώστων· ἀποφευκτέον δὲ καὶ τὰ ἰσόγεια ἢ μάλιστα ὑπόγεια ἕνεκα τῆς ἐν αὐτοῖς ὑγρασίας, ἣτις εἶναι ἐπιβλαβεστάτη εἰς ἅπαντας τοὺς ἀσθενεῖς. Ὁ ἥλιος δέον νὰ εἰσχωρῇ ἀνεμπόδιστως εἰς τὸν κοιτῶνα οὐ μόνον ὅπως ἀφαιρῇ πᾶσαν ἀπ' αὐτοῦ ὑγρασίαν, ἀλλὰ καὶ ὅπως ζωογονῇ τὸν ἀέρα τὸν ὁποῖον ἀναπνέει ὁ πάσχων· ἀλλ' οὐδὲν χαριέστερον πρὸς τούτους εἰς τε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἰς τὴν ψυχὴν ἢ κοιτῶν φωτιζόμενος δεόντως ὑπὸ τοῦ ἡλίου. Καὶ τὸν μὲν χειμῶνα καταλληλοτέρα διάθεσις τοῦ κοιτῶνος εἶναι ἢ πρὸς μεσημβρίαν· τὸ δὲ θέρος ἢ πρὸς βορρᾶν ἢ πρὸς ἀνατολὰς· κκιίστη δὲ τοῦναντίον ἢ πρὸς δυσμὰς τὸ θέρος, καὶ πρὸς βορρᾶν τὸν χειμῶνα.

Εἰς μικρὰς τινὰς οἰκίας τὰ εἰς ὕπνον χρησιμεύοντα δωμάτια, ἢ διὰ τὴν θέσιν αὐτῶν, ἢ διὰ τὴν πολλὴν μικρότητα, ἢ καὶ δι' ἄλλας τινὰς ἐλλείψεις, εἶναι ὅλως ἀνεπιτήδεια εἰς νοσηλείαν πάσχοντος βαρῦ τι πάθος· πολλάκις δὲ ἐν ταῖς οἰκίαις ταύταις τὸ ὑψαιότερον καὶ ὑγιεινότερον τῶν δωματίων μένει κεκλεισμένον καὶ σχεδὸν ἄχρηστον, διὰ τὸν προσδιορισμὸν αὐτοῦ εἰς αἴθουσαν πρὸς ὑποδοχὴν τῶν ξένων παρεσκευασμένην.